

Japonske čete invadirale holandsko Vzhodno Indijo

Napad na pozicije ameriškega in filipinskega vojaštva odbit. Angleži potopili dva japonska transporta in poškodovali tri druge. Kitajske armade se približale Kantonu. Rusi predrli nemške bojne črte pri Leningradu in Sevastopolu ter reokupirali več mest in vasi. V Berlinu končno priznavajo poraze na ruskih frontah

Batavia, holandska Vzhodna Indija. 12. jan.—Japonske čete so se izkrcale v Tarakanu in treh drugih krajih Vzhodne Indije. Holandska oborožena sila na kopnem, morju in v zraku je šla takoj v akcijo proti sovražniku. Uradno poročilo pravi, da so letalci napadli dva japonska transporta in eno križarko ter jih poškodovali.

V vodah ob obrežju Vzhodne Indije operirajo enote ameriške bojne mornarice po poročilu, ki ga je objavila časnikarska agencija Aneta. Te bodo pomagale holandskim četam v boju proti sovražniku.

Washington, D. C., 12. jan.—Ameriške in filipinske čete, katerim poveljuje general Douglas MacArthur, so odbile japonske napade na svoje pozicije v severnem delu Bataanskega polotoka, pravi vojni departament v svojem poročilu. To dostavlja, da so krogle iz ločniških baterij poškodovali japonsko bojno ladjo v zalivu Davao.

Japonci so utrpeli velike izgube v napadu na pozicije ameriških in filipinskih čet. Iz poročila, ki ga je general MacArthur poslal v Washington, je razvidno, da se je japonska ofenziva pričela na vsej fronti.

Tokio. 12. jan.—Vrhovno poveljstvo je danes zjutraj naznanilo okupacijo Olongapa, ameriške mornarične baze na polotoku Bataam. Ta je oddaljena 60 milj od Manile, glavnega filipinskega mesta.

Poveljstvo je naznanilo tudi okupacijo Kuala Lumpurja, glavnega mesta malajskih držav. Dve tretjini Malajskega polotoka sta pod japonsko kontrolo.

Singapor. 10. jan.—Britske in japonske čete so zavojevale v središčnih bitkah v zapadnem delu Malajskega polotoka, v katerih sta obe strani utrpeli velike izgube. Britski letalci so bombardirali japonske vojaške transporte, ki so skušali izkrcati nove čete na vzhodnem obrežju tega polotoka.

Uradni komunikacije, objavljen danes zjutraj, pravi, da so bombe potopile dva japonska transporta, tri druge pa poškodovali. Britske čete še vedno držijo svoje pozicije v džungli ob reki Slim in severno od Kuala Lumpurja, 290 milj na jugozahodu od Singapora. Kljub silnim napadom sovražnika, japonski letalci so sinoči napadli z bombami Singapor, ki so ubile devet oseb in ranile 32 drugih.

Batavia, Vzhodna Indija. 10. jan.—Japonska podmornica je torpedirala in potopila holandski tovorni parnik v bližini Jave. Vsi člani posadke tega parnika razen treh so utonili.

Poveljstvo holandske oborožene sile vidi možnost japonske invazije Jave in se je na to pripravilo. Japonski letalci so izvršili več napadov na otok Ambono, ki leži med Novo Gvinejo in Celebesem, in na vojaška letališča na severnem obrežju holandskega otoka Borneo. Uradno poročilo pravi, da bombe, katere so vrgli Japonci, niso povzročile posebne škode.

Washington, D. C., 10. jan.—Mornarični departament je naznanil japonski napad na ameriški parnik Ruth Alexander v vodah v bližini obrežja holandske Vzhodne Indije. Bombe, katere so vrgli japonski letalci, so potopile parnik. Eden član po-

sadke je bil ubit, trije ranjeni, ostali pa so se rešili.

Mornarični departament poroča o operacijah enot ameriške bojne mornarice proti japonskim podmornicam v centralnem delu Pacifika.

Ameriške in filipinske čete, katerim poveljuje general Douglas MacArthur, uspešno odbijajo napade sovražnika na svoje pozicije. General je informiral vojni departament o izkrcanju novih japonskih čet na Luzonu, največjem filipinskem otoku, in pripravah za veliko ofenzivo, katere cilj je zlom ameriške oborožene sile na Filipinih.

Čungking, Kitajsko. 10. jan.—Velika kitajska ofenziva proti Japoncem je v teku pri Kantonu, glavnem mestu južne Kitajske, in pri Nancangu. Dve kitajski koloni sta pridrli v predmestje Kantona, dočim so druge predrle japonsko bojno črto pri Nancangu, glavnem mestu province Kiangsi. Japonci so okupirali obe mesti pred dvema letoma.

Kitajske čete so začele ofenzivo tudi pri Ičangju, mestu v provinci Hupeh, kjer je zbrana močna japonska oborožena sila. Ičang leži dvesto milj zapadno od Hankova.

Kitajski letalci so izvršili napad na otok Amoj, 240 milj severnozhodno od Honkonga, ki je pod japonsko kontrolo. Bombe so porušile več vojaških naprav in zanelle požare.

London. 10. jan.—Radijsko poročilo iz Moskve pravi, da so sovjetske čete reokupirale Možajsk, strateško mesto na centralni fronti, ki leži 57 milj zapadno od ruske prestolnice. Prej objavljena vest se je glasila, da sovjetske čete prodirajo naprej na vsej fronti, ki se razteza od Leningrada na severu do Sevastopola na jugu. Hitlerjeve kolone, ki oblegajo obe mesti že več tednov, so dobile strahovite udarce.

Vroče bitke so v teku ob Stalinovem kanalu, 15 milj stran od Leningrada, in na severni strani jezera Onega. Na krimski fronti so Rusi izvajali nadaljnje uspehe. Hitlerjeva armada okrog 100.000 mož je v pasti in preti ji uničenje.

Berlin. 10. jan.—Tu so končno priznali poraze nemške oborožene sile na ruskih frontah. Vrhovno poveljstvo pravi, da so morale nemške čete umakniti pod pritiskom ruskih armad v več krajih dolge fronte. Poročilo dostavlja, da se umik vrši v redu.

Kairo, Egipt. 10. jan.—Pozicije osištne oborožene sile, kateri poveljuje general Erwin Rommel, so tarča angleških napadov iz zraka. Te se nahajajo na ozemlju med Agedabijo in El Agheljo. Angleži rabijo ameriška bojna letala tipa Tomahawks in Kittyhawk v napadih na pozicije sovražnika.

Ruski general padel v bitki z Nemci

Kujbišev, Rusija, 10. jan.—General Lev Dovator, poveljnik druge kosaške divizije, je padel v bitki z Nemci nekje na centralni fronti, pravi uradno poročilo. On je bil drugi ruski general, ki je padel na bojišču. Prvi je bil Ivan Panfilov, poveljnik motorne divizije na moskovski fronti.

Finska bi rada sklenila mir

Svedska naj bi prevzela vlogo posredovalke

New York. 10. jan.—Radijska poročila iz Londona, Berlina in Helsinka o stališču Finske so v konfliktu. Ona iz Londona se glase, da bi Finska rada sklenila mir s sovjeti, dočim berlinska trdi, da se bo še nadalje borila proti Rusiji na strani nemških armad.

"Finska ve, da bo izgubila svojo svobodo in neodvisnost, če bi kapitulirala pred Rusijo," pravi radijsko poročilo iz Berlina. "Prelom bratovščine v orožju z Nemčijo bi bil samomor za Finsko."

Londona radijopostaja citira poročila, da se je Finska obrnila na Švedsko z apelom, naj posreduje med njo in Rusijo glede sklenitve miru. Na Finskem je akutno pomanjkanje živeža in drugih potrebščin in prebivalci stradajo. Finski delavci pritiskajo na vlado, naj sklene mir s sovjeti, odkar Hitlerjeva armada na ruskih frontah dobiva težke udarce.

Anglija naglašava potrebo kooperacije

Ruska delavska delegacija v Londonu

London. 10. jan.—Predstavnik vlade je v govoru po radiju poudarjal potrebo kooperacije med Veliko Britanijo, Ameriko in sovjetsko Rusijo v povojni reorganizaciji Evrope. Iz govora je bilo razvidno, da se angleška vlada ogreva za izpremembo mej, da se prepreči obojstranska tekma med drugimi evropskimi državami, zlasti v Nemčiji.

Londonski list Times je objavil uvodnik, ki se glasi: "Kooperacija med Veliko Britanijo, Združenimi državami in Rusijo je ena izmed garancij, da bo osiština sile, ki ogroža civilizacijo, odbita in zlomljena. Povojna kooperacija je največje in morda edino upanje za udržitve naše civilizacije, svobode in splošne blaginje. Britska zunanja politika v bodočnosti bo učinkovita le, če bo sponela na realnosti in trdni podlagi kooperacije z Ameriko na zapadu in Rusijo na vzhodu. Te sile so po klicane za zgraditev novega reda, ki mora bazirati na varnosti pred napadom in zaščiti skupnih interesov. Mi se lahko mnogo naučimo od velikih demokracij na drugi strani morja, katerih tradicije imajo iste korenine kot naše. Mnogo se lahko naučimo tudi od sovjetske Rusije, katere tradicije so nam tuje in celo odvrtno, da si moramo priznati, da sovjetski socialni in ekonomski ideali mogočno vplivajo na misljenje in prakso mnogih držav in da bodo igrali veliko vlogo pri preureditvi sveta v bodočnosti."

Naznanjeno je bilo, da se dvanaest voditeljev ruskih delavskih unij nahaja v Londonu. Ti bodo reprezentirali Rusijo na sejah članov angleško-sovjetskega odbora strokovnih unij, ki je bil ustanovljen pred nekaj tedni v Moskvi, ko so se tam nahajali voditelji angleškega delavstva.

Padec števil brezposelnih v Angliji

London. 10. jan.—Število brezposelnih je padlo na najnižjo točko in je 8. decembra zna-

AMENDMENT GLEDE KONTROLE LE CEN SPREJET

Senat ignoriral Rooseveltov apel

WICKARD DOBIL VEČJO OBLAST

Washington, D. C., 10. jan.—Farmski blok v višji kongresni zbornici je izvojeval zmago, ko je bil amendment senatorja Johna Bankheada, demokrata iz Alabame in voditelja tega bloka, glede kontrole cen sprejet z 48 proti 37 glasovom. Predsednik Roosevelt je apeliral na senat, naj zavzame amandment, toda apel je naletel na gluha ušesa.

Grupa 31 demokratov se je pridružila šestnajstim republikancem in enemu progresivcu in glasovala za amandment. Proti je glasovalo 26 demokratov, 10 republikancev in eden neodvisnež.

Sprejeti amandment določa, da Leon Henderson kot administrator urada za kontrolo cen ne more odločati o cenah farmskih pridelkov brez odobritve poljedelskega tajnika C. R. Wickarda. Slednji ima s tem v zvezi glavno besedo. Sprejetje amandmenta v bistvu pomeni delitev oblasti glede kontrole cen med Wickardom in Hendersonom. Roosevelt je pritiskal na kongres, naj podeli Hendersonu popolno oblast glede določanja cen.

Predsednik je povedal kongresu, da je on za enotno administracijo glede kontrole cen, kateri naj bi načelovala ena oseba, in proti formiranju separate uprave, v kateri področje naj bi spadalo določevanje cen za poljedelske pridelke, ker bi to ustvarilo konfuzijo.

Roosevelt je pojasnil svoje stališče v kontroverzi v pismu senatorju Albenu W. Barkleyju, voditelju demokratske večine v višji kongresni zbornici. Povedal je, da v tej kontroverzi podpira Leona Hendersona, ne Bankheada in Wickarda.

Predsednik se je v pismu izrekel proti ustanovitvi odbora petih članov, v čigar področje naj bi spadala kontrola cen. "Upam, da oblast glede kontrole cen ne bo razdeljena," pravi Roosevelt. "Kontrola bo učinkovita le, če bo pod upravo ene osebe. V obratnem slučaju bi trpela struktura cen."

Predlog glede ustanovitve odbora petih članov je stavil senator Robert A. Taft, republikanec iz Ohia. On je argumentiral, da se bodo cene dvigale kljub kontroli, brez te pa bi lahko poskočile za dvesto in več odstotkov. Njegove argumente je podprl senator Arthur Vandenberg, republikanec iz Michigana.

Austriji se hočejo boriti proti osišču

Toronto, Kanada. 10. jan.—Uradniki svobodne avstrijske organizacije, ki je bila nedavno ustanovljena v Kanadi, so informirali avtoritete, da so člani te pripravljni, boriti se na strani zavezniških armad proti osišču. Ta organizacija vodi kampanjo za odtirganje Avstrije od Nemčije.

Nov dekret nacijske oblasti v Pragi

London. 10. jan.—Agentura Exchange Telegraph poroča, da so nacijske oblasti v Pragi izdale nov dekret, ki določa smrtno kazni za Čehe, ki nočejo oddati gorkih oblik, katere potrebujejo nemški vojniki. Zbiranje oblik je v teku na Češkem in Moravskem.

Domače vesti

Nesreča na cest
Marquette, Mich.—V tukajšnji bolnišnici se nahaja Frank Kotnik iz Loža na Notranjem, kateremu je pred dnevi avto-truk zdrobil nogo v členku, tako da so mu morali nogo odrezati pod kolonom. Njegov dom je v Birchou, Mich.

Smrtna nesreča v Chicagu
Chicago.—Dne 8. t. m. je v bolnišnici umrla rojakinja Mary Kocin, stara 28 let in rojena v Ameriki. Podlegla je težkim poškodbam na glavi. Kako je dobila poškodbe, poročilo ne pove. Tu zapušča mater, brata in tri sestre. Ponesrečenka je bivala na naslovu 1852 W. 18th st.

Is Minnesote
Ely, Minn.—Nadaljnje poročilo o smrti dveh rojakinj: Pokojna Josephine Tekavec je bila stara 38 let in rojena v Sodražici pri Ribnici. V Ameriki je bila čez 30 let in tu zapušča moža, dva sinova, hčer, mater, tri brate in dve sestri. Bila je članica dveh podpornih organizacij. — Pokojna Frances Kočevar, vdova, ki je umrla v sanatoriju po 15-letni bolezni, je bila stara 50 let in zapušča sina in dve hčeri.

Japonska govori o invaziji Amerike

Vojna se približala San Franciscu

Tokio. 10. jan.—List Times and Advertiser, glasilo japonske vlade, piše, da je invazija ameriškega kontinenta mogoča. Kakor hitro se bodo japonske čete izkrcale na tem kontinentu, bodo premagale vse ovire in potmetle vse pred seboj.

Ta list naglašava, da trditve, da so Združene države varne pred invazijo, je bajka. Ta se lahko primerja oni o nepremagljivosti francoske Maginotove trdnjavske črte ali one pri Singaporu in Pearl Harborju. Japonska bojna mornarica je že zanela vojno pred vrata San Franciscusa in med prebivalci tega mesta je nastala panika, ko so prišla poročila, da so se bojna letala pojavila v zraku v bližini obrežja.

List dalje trdi, da možnost japonske invazije Združenih držav ni izključena. Ameriška bojna mornarica in letalska sila sta dobili strahovite udarce v napadih na Pearl Harbor in Filipinske otoke. Vprašanje je, če bosta sploh mogli preprečiti invazijo ameriškega ozemlja.

Povečanje poljske armade v Rusiji

Premier Sikorski hoče kooperirati s sovjeti

London. 10. jan.—Poljska armada v Rusiji, ki jo zdaj tvorijo tri divizije, bo povečana na šest po izjavi, katero je podal general Vladislav Sikorski, predsednik poljske vlade v izgnanstvu v Londonu. On je nedavno obiskal Moskvo, kjer je konferiral s Stalinom in drugimi sovjetskimi voditelji.

Sikorski je naznanil sklenitev sporazuma s Stalinom na moskovski konferenci glede večje kooperacije s sovjeti v vseh vrstah. "Poljska in Rusija morata živeti skupaj," je dejal. "Poljski bodo storili vse v tej smeri in pomagali sovjetom v boju proti Hitlerjevi vojni mašini."

General je povedal, da se več tisoč poljskih vojakov vežba v Rusiji in nadaljnji tisoči so dejansko v vojni proti Nemcem na frontah. Stalin je pred nekaj meseci odredil izpustitev 25.000 poljskih vojakov, ki so se nahajali kot vojni ujetniki v ruskih

Francija upokojila 42 generalov

Premešanje ustroja armade naznanjeno

Vichy, Francija. 10. jan.—Admiral Jean Darlan, podpredsednik francoske vlade in obrambni minister, je naznanil upokojitev 42 generalov in popolno premešanje ustroja armade od vrha do tal. Pričakuje se, da bodo nadaljnje upokojitve visokih vojaških častnikov sledile.

Nov vojni minister bo kmalu imenovan. Ta bo nasledil generala Charlesa Huntzingerja, ki je bil ubit v letalski nesreči v novembru preteklega leta.

Pojasnilo je bilo, da je premešanje ustroja armade bilo potrebno iz več razlogov. Ta ni uspešno funkcionirala v okolnostih, v katerih se Francija nahaja.

Urad civilne obrambe premešan

Dekan Landis imenovan za načelnika

Washington, D. C., 10. jan.—Predsednik Roosevelt je imenoval Jamesa M. Landisa, dekana pravnega oddelka univerze Harvard in bivšega direktorja federalne borzne komisije, za načelnika urada civilne obrambe. To pozicijo je doslej imel newyorški župan La Guardia. Slednji je dobil mesto direktorja v tem uradu.

La Guardia je bil predmet kritike v kongresu v zadnjih tednih. Mnogi kongresniki in senatorji so trdili, da civilna obramba trpi, ker La Guardia ne more posvetiti dovolj časa nje-mu poverjeni nalogi kot župan največjega ameriškega mesta, in zahtevali reorganiziranje urada. Predsednik Roosevelt se je udal pritisku kritikov. Landis in La Guardia bosta skupno določala smernice pri izvajanju programa civilne obrambe. Ali bo mrs. Roosevelt kot pomožna direktorica obdržala pozicijo, ni znano.

Landis bo nastopil svojo službo kot načelnik urada civilne obrambe v ponedeljek. Njegova plača je deset tisoč dolarjev na leto.

Predstavniki delavcev v komunikacijskih odborih

Washington, D. C., 10. jan.—Predstavniki delavskih unij bodo dobili važne pozicije v komunikacijskih odborih, katerih naloga bo koordinacija vseh branž komunikacijskega sistema v vojnem času. To naznanilo je objavil James L. Fly, načelnik tega sistema, ki vključuje radio, telefon in telegraf. On je rekel, da bodo v teh odborih predstavniki unij Ameriške delavske federacije in Kongresa industrijskih organizacij.

Zganjarne bodo izdelovale alkohol za armado

Washington, D. C., 10. jan.—Da se ohrani zaloga sladkorja in poveča produkcija industrijskega alkohola, ki se potrebuje pri izdelovanju brezdimnega smodnika, je Donald M. Nelson, član odbora za dobave in zaloge, odredil, da zganjarne producirajo 60 odstotkov industrijskega alkohola. Nelson je naglašal, da izdelovanje zganja ne bo prizadet zaradi odredbe. Zaloga zganja, ki so zdaj v skladiščih, bodo zadostovale za nadaljnjih pet let.

Taboriščih. Ti so bili ujeti, ko so ruske armade invadirale poljske pokrajine po Hitlerjevem napadu na Poljsko. Takrat sta bila Stalin in Hitler zaveznika.

ARGENTINA POJASNILA SVOJE STALIŠČE

Vlada si pridržala pravico svobodne akcije

PODPORA AMERIKI ZAGOTOVLJENA

Washington, D. C., 10. jan.—Ameriški uradnišči upajo, da bo konferenca zunanjih ministrov držav zapadne hemisfere, ki se prične 15. januarja v Rio de Janeiro, Brazilija, izpolnila vse, kar se pričakuje od nje. Ta je bila sklicana na iniciativo iz Washingtona potem, ko so Japonska, Nemčija in Italija napovedale vojno Združenim državam.

Državni tajnik Cordell Hull je v razgovoru z reporterji izrekel upanje, da bodo na konferenci sprejeti definitivni zaključki glede militaristične in ekonomske obrambe ameriških republik. Konferenci, ki se bo vršila v palači Tirandetes, bo predsedoval Oswald Aranha, brazilski zunanji minister.

Kako daleč bo šla Argentina v podporanju Združenih držav v vojni proti osišču, je še predmet ugibanja. Argentinski zunanji minister Enrique Guinazu je dejal, da glavna naloga delegatov na konferenci je ohranitev miru. To izjavo je podal po razgovoru z reporterjem lista Nation, v katerem je namignil, da Argentina ne bo storila nobenega koraka, ki bi izval komplikacijo med njo, Nemčijo, Italijo in Japonsko. Dalje je rekel, da se Argentina v nobenem smislu ne smatra za militaristično zaveznico Združenih držav. Ta izjava pomeni, da si Argentina privaja pravico svobodne akcije, čeprav je prej zagotovila Ameriko, da je v tem konfliktu na njeni strani.

Od japonskega napada na Pearl Harbor je devet latinskih republik napovedalo vojno osištini državam. Te republike so Kostarika, Nikaragva, Honduras, Guatemala, Haiti, Salvador, Panama, Kuba in Dominikani. Tri druge države — Mehika, Venezuela in Kolumbija — so pretrgale diplomatske odnose s osištini agresorji.

Znano je, da so osišči naklonjene grupe aktivne v nekaterih latinskih državah, zlasti v Argentini in Braziliji, kjer so velike nemške in italijanske naselbine, čeprav so bili storjeni koraki za ustavitve osištne propagande. Ena stvar je gotova in ta je, da ne bo nobena latinska republika pomagala osišču v konfliktu proti Ameriki.

Mehika zasegla Hearstovo posestvo

Mexico City. 10. jan.—Vlada je zasegla posestvo Williama Hearsta, ameriškega časnikarskega magnata, v obsegu 133.952 akrov in ga izročila prebivalcem enajstih vaal v državi Chihuahua. Vlada list El Nacional pravi, da je odredbo glede zasege posestva podpisal predsednik Camacho.

Požar v japonskem zunanjem uradu

Tokio. 10. jan.—Požar je uničil del poslopja, v katerem je urad zunanjega ministra, poroča časnikarska agencija Domaj. Kako je nastal, še ni ugotovljeno. Poročilo dostavlja, da so bili vsi važni dokumenti rešeni.

Egipt pretrgal odnose s sovražniki Anglije

Kairo, Egipt. 10. jan.—Vlada je pretrgala diplomatske odnose s vsemi državami, ki vodijo vojno proti Veliki Britaniji, se glasi uradno poročilo.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (razen Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$8.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cicero \$7.50 per year, foreign countries \$8.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Glas iz Montane

East Helena, Mont.—Ker ravno pošiljam naročnino za leto 1942, sem se namenil malo opisati tukajšnje razmere in povedati nekaj misli. Z delom gre dobro, tako da se ne moremo zdaj več pritoževati radi slabih delavskih razmer. Ne vemo pa, koliko časa bo tako šlo, ker časi se naglo spreminjajo.

Omeniti moram naše slovenske fante, ki so odšli prostovoljno k vojakom. Vsa čast jim, ker niso hoteli čakati, da bi bili kličani v armado. Ne bom jih navajal z imeni, ker bi vzelo preveč prostora. Kot rečeno, so šli prostovoljno. Želim jim, da bi dobro premikastili Japonce, makaronarje in kljukokrižce, tako da bi nikdar več ne pričneli za vojno in prelivanjem krvi mirujočih ljudi.

Jaz imeam tvoj klanje, ki se godi v naši rojstni domovini, največji zločin, kar jih je bilo pod solncem od današnjih dni. Civilizacija dva sta se združila v Bunk! To so krvoloki, banditi, roparji, ki koljejo mirna ljudstva. Moja največja želja je, da se s takimi ničvrednimi postopa zob za zob, glava za glavo. To bi bilo moje največje zadoščenje.

Nas, ki smo že prestari, ne marajo v ameriški armado. Toda naša dolžnost je, da pomagamo Stricu Samu v vseh ozirih. Nobena stvar ne sme biti pretežka za nas. S tem bomo pomagali, da bo zmaga demokracija in svoboda širom sveta. Potem bomo lahko rekli s srcem in besedo: Mir ljudem na zemlji. Svet je dosti velik in vsi ljudje bi lahko živeli v miru, prijateljstvu in zadovoljstvu.

Jesen smo tukaj imeli lepo in toplo. Toda, ko se je na kolektarju začela zima, smo tudi tukaj dobili belo odejo preko vse Montane. In tudi mraza. Na zaveleta leta dan je toploer na kaval 30-35 pod ničlo, kar ni prav prijazno, posebno pa zunanje delo ne.

Priznanje vsem rednim dopisnikom Prosvete. Dobri dopisniki držijo Prosveto na površju. Samo sobotna številka mora zopet priti nazaj, kajti pri naročnikih je nevolja radi manjkajočih sobotnih izdaj. 99% jih je za njeno obnovo. In to bi se lahko naredilo, ako ste v glavnem uradu za to, in bo tudi več naročnikov in dobičaka. Nisem pa diktator. Jaz le pišem in priporočam kot slišim in vidim pri članih in naročnikih.

Anton Mihelčič, 143.

Še odmev konvencije

West Middlesex, Pa.—Ko je naše društvo 262 SNPJ izvolilo Franka Stambula za delegata 12. redne konvencije, mene pa za namestnika, mi je Frank dejal, da on mogoče ne bo dobil dopusta in bo meni prepustil delegatstvo, ker so v tovarni Westinghouse zelo zaposleni. Rekel sem mu, ako bo tako, tedaj naj mi pove vsaj teden prej, da se pripravim, ker treba mi je, da si kupim to in ono, tudi—čevlje na biks, čeprav v žepu ni nika. Saj bom tam zaslužil. No, po \$12 na dan tudi niso bile mačkine solze.

Spominjam se, ko mi je neki delegat pravil, da so imeli na neki konvenciji po \$11 na dan. Delal sem, da je bilo preveč, on pa

me zavrne: "Kaj misliš, da se bom na svojo kožo seznanjal z delegati, hodil na priredbe in tretlet? To vse gre na račun konvencije." No, sedaj smo pa tudi mi odglasovali za 12 copakov na dan in se korajžno postavljali tu in tam. Vse na račun jednote—

Konvencija se je pričela 13. septembra. Isti dan ob šestih zjutraj zasedem v Farrellu vlak in se furam proti Pittsburghu. V vagonu se oziram okrog sebe, če mogoče vidim še kakega delegata, toda bil sem sam. Le delavci so prisledali in odhajali na delo. Popraviljam si klobuk, da ne bom zgedal tako mršav, ko se pripeljem v Pittsburgh, kajti delegat je delegat—nekaj več ko kdo drugi!

Ob devetih sem bil že v Pittsburghu na postaji Union. Tam gledam okrog sebe, če mogoče kdo pričakuje mojo velikost, da me popelje v hotel Fort Pitt, kjer se je vršila konvencija. Pa ni bilo nikogar. Gledam, v katero smer naj jo uberem, kar se mi posveti napis: Fort Pitt Hotel. No, tukaj je, čemu skrb? Uberem jo z mojim malim kovčgom in kmalu sem na mestu.

V hotelu se najprej srečava s Frankom Barbičem. V hotelski loži je bilo že polno delegatov, ki so tišali k nekemu oknu. Na vprašanje, kaj je tam, mi pojasnijo, da se tam dobe—jerperge. Saj res, tudi jaz si jih moram preskrbeti. Pisal sem bil že prej br. Hrvatino, naj mi jih preskrbi, a ga ne vidim. Končno on k meni pristopi, ker me je bolje poznal kot jaz njega. "Halo, ali si mi preskrbel jerperge?" "Ja, ali nisi gnetel. Bova izvedela popoldne." Bil sem v skrbeh, da mogoče tam ne bo prostora zame, se odločim in tudi jaz stopim v vrsto delegatov, češ, kjer so drugi, tam bom še jaz. Že sem pri oknu in vprašam za cenejšo sobo—za štiri delegate. Že imam velik ključ, privezan na veliko desko s sobno številko 709.

Poberem kovčeg in hajdi na vzpenjačo, še malo gor po štenjah in sem v sobi, v kateri je bilo šest postelj. Odložim prtljago, se pogledam v ogledalo, popravim stlačen klobuk in hajdi v prtiličje med delegate. No, bo res tako najbolje, da sem tukaj dobil jerperge: iz spalne sobe v zborovalnico, od tam spet v spalnico. Tako bom imel celih 16 ur počitka vsak dan in torej dosti časa za premišlek, kaj bo zopet jutri povedali. Mislim, da so vsi enakih misli.

Kmalu se prične dopoldnansko zborovanje. V dvorani ni bilo še vse tako, kot bi moralo biti. Delegatje so se ozirali okrog sebe, da vidijo tega in onega. To zborovanje je kmalu končano, dalje pa je bilo popoldnansko. Tajnik kliče delegate po imenu. Vsi smo nategovali ušesa, da slišimo ime tega in onega, ki ga mogoče poznamo. Vsakdo je šel k mizi in tam dobil regaljo, papir, svinčnik in pravila. Tako jo tudi jaz uberem. Nazajgrede me pocuka moj prijatelj Frank Boltezar iz Puebla, s katerim sva se zadnjič videla v Chicagu na deveti konvenciji. "Na svidenje pozneje," mi pravi.

To zborovanje prvega dneva je bilo važnega pomena radi združenja s SSPZ. Vse je bilo odobreno in soglasno za združenje. Drugi dan zborovanja, v ponedeljek, so pa prihili delegatje SSPZ v vrsti po dva in dva. Na čelu je korakal njihov glavni predsednik, ki je imel na glavi rdečo dalmatinsko čepico z velikim črnim cofom, ki mu je velil ob strani. Mi smo jim pa ploskali, dokler se niso posedli med nas, potem pa smo imeli vsi enake pravice.

Po seji smo se pozdravljali in spoznavali s tem in onim. "Alo, alo, ti si tisti dopisnik—" Nekateri so mislili, da sem velikani nad šest čevljev, drugi, da sem širok, tretji, da imam veliko glavo. In tako jim je bila moja malenkost v zabavo. Tako smo se seznanjali vsak naslednji dan. Vmes je včasih prišla tudi konfuzija. Največja konfuzija pa je bila takrat, ko je konvencijni predsednik Petrovich rekel, da polovica delegatov preveč govori, da bo dal priliko, da bo še molčeca polovica govorila (ploskanje).

Jaz sem si mislil: No, sedaj bom pa povedal svoje. Vsi dvignemo roke, v katerih držimo druzštvene številke. Priglasenih je bilo nad 50, ki hočemo govoriti. Nekaj jih je govorilo, a že je prišel predlog za črtanje liste. Tako smo bili zopet ob besedo. Govorili so večinoma le eni in isti, pa če je bilo treba ali ne.

Poleg mene sedeči delegat iz Milwaukeeja se čuti užaljenega, ker ne dobi besede in reče: "Tako važno stvar imam povedati." Vrže pravila ob tla, rekoč, da ne bo več vprašal za besedo in da bo tiho. Drugi delegat pred menoj—bil je iz Clevelanda—se je silil in silil, da dobi besedo, pa nič. "Kar domogrem," pravi. Jaz jih tolažim, da dvanajst copakov je vseeno, če tudi molčimo, pa bolj pazno poslušajmo. In res smo slišali to in ono, tudi nekaj takega, kar bi ne bilo treba. Recimo 15 spornih zadev. Društva niso pravilno volila delegatov. Delegat pa je hotel biti ta in oni. Prišel je na konvencijo, a ta ga je zavrnila. Nekateri so trpeli tudi na stroških.

Nekdo, že nad 30 let član jednote in bivši glavni odbornik, se je hotel vrniti zadnja dva dneva kot namestnik delegata, a konvencija ga ni potrdila. Poslili je spregovoril par besed, rekoč: "Nad 30 let sem član jednote, bil sem že tudi glavni odbornik in delal za društvo in jednoto, zdaj pa nimam besede. Je že dobro..." (Saj pravim: delegat je več kot kdo drugi in zato je treba v to siliti in agitirati, da si izvoljen.) Ampak za društva in jednoto delamo vsi, tudi taki, ki niso bili še nikdar delegatje, ne v glavnem odboru in tudi se ne vsiljujejo.

Glede Prosvete se je malo govorilo. Videlo se mi je, da še polovica delegatov nima dnevnika Prosvete in zato jim je bilo deveta briga vprašanje, da bi Prosveta izhajala vsak dan, kot je pred leti.

Najbolj smešno se mi je videlo glasovanje o dvadolarškem bolniškem skladu, če se podpora zniža s 15 na 10 dni, ali pa zviša assessment. In tisti, ki so zavarovani za en dolar, so imeli več besede, kot tisti, katerih se je tikalo. Predlog je bil na mestu, da člani, zavarovani v endolarškem skladu, nimajo pravice glasovati, ker tudi ne prispevajo v dvadolarški sklad. Ampak konvencijni predsednik je vztrajal, da take točke ni v pravilih, da mu naj dokažemo, drugače pa vsi glasujemo. Ker je tentacil, smo se ga ustrašili. In tako, tudi v bodoče lahko endolarški člani vtikajo prste vmes v dvadolarški sklad, čeprav nič ne prispevajo vanj. Ta je pa lepa!

ljek, so pa prihili delegatje SSPZ v vrsti po dva in dva. Na čelu je korakal njihov glavni predsednik, ki je imel na glavi rdečo dalmatinsko čepico z velikim črnim cofom, ki mu je velil ob strani. Mi smo jim pa ploskali, dokler se niso posedli med nas, potem pa smo imeli vsi enake pravice.

Po seji smo se pozdravljali in spoznavali s tem in onim. "Alo, alo, ti si tisti dopisnik—" Nekateri so mislili, da sem velikani nad šest čevljev, drugi, da sem širok, tretji, da imam veliko glavo. In tako jim je bila moja malenkost v zabavo. Tako smo se seznanjali vsak naslednji dan. Vmes je včasih prišla tudi konfuzija. Največja konfuzija pa je bila takrat, ko je konvencijni predsednik Petrovich rekel, da polovica delegatov preveč govori, da bo dal priliko, da bo še molčeca polovica govorila (ploskanje).

Jaz sem si mislil: No, sedaj bom pa povedal svoje. Vsi dvignemo roke, v katerih držimo druzštvene številke. Priglasenih je bilo nad 50, ki hočemo govoriti. Nekaj jih je govorilo, a že je prišel predlog za črtanje liste. Tako smo bili zopet ob besedo. Govorili so večinoma le eni in isti, pa če je bilo treba ali ne.

Poleg mene sedeči delegat iz Milwaukeeja se čuti užaljenega, ker ne dobi besede in reče: "Tako važno stvar imam povedati." Vrže pravila ob tla, rekoč, da ne bo več vprašal za besedo in da bo tiho. Drugi delegat pred menoj—bil je iz Clevelanda—se je silil in silil, da dobi besedo, pa nič. "Kar domogrem," pravi. Jaz jih tolažim, da dvanajst copakov je vseeno, če tudi molčimo, pa bolj pazno poslušajmo. In res smo slišali to in ono, tudi nekaj takega, kar bi ne bilo treba. Recimo 15 spornih zadev. Društva niso pravilno volila delegatov. Delegat pa je hotel biti ta in oni. Prišel je na konvencijo, a ta ga je zavrnila. Nekateri so trpeli tudi na stroških.

Nekdo, že nad 30 let član jednote in bivši glavni odbornik, se je hotel vrniti zadnja dva dneva kot namestnik delegata, a konvencija ga ni potrdila. Poslili je spregovoril par besed, rekoč: "Nad 30 let sem član jednote, bil sem že tudi glavni odbornik in delal za društvo in jednoto, zdaj pa nimam besede. Je že dobro..." (Saj pravim: delegat je več kot kdo drugi in zato je treba v to siliti in agitirati, da si izvoljen.) Ampak za društva in jednoto delamo vsi, tudi taki, ki niso bili še nikdar delegatje, ne v glavnem odboru in tudi se ne vsiljujejo.

Glede Prosvete se je malo govorilo. Videlo se mi je, da še polovica delegatov nima dnevnika Prosvete in zato jim je bilo deveta briga vprašanje, da bi Prosveta izhajala vsak dan, kot je pred leti.

Najbolj smešno se mi je videlo glasovanje o dvadolarškem bolniškem skladu, če se podpora zniža s 15 na 10 dni, ali pa zviša assessment. In tisti, ki so zavarovani za en dolar, so imeli več besede, kot tisti, katerih se je tikalo. Predlog je bil na mestu, da člani, zavarovani v endolarškem skladu, nimajo pravice glasovati, ker tudi ne prispevajo v dvadolarški sklad. Ampak konvencijni predsednik je vztrajal, da take točke ni v pravilih, da mu naj dokažemo, drugače pa vsi glasujemo. Ker je tentacil, smo se ga ustrašili. In tako, tudi v bodoče lahko endolarški člani vtikajo prste vmes v dvadolarški sklad, čeprav nič ne prispevajo vanj. Ta je pa lepa!

Ule Sam kar naprej prav fletno pobira naše slovenske fante v Detroitu. V kratkem odinejo k Stricu Samu Johnnie Kraintz, Johnnie Cedilnik in Henry Retzel. Potrjenih (taublich) je bilo več drugih, med temi tudi R. Grum in A. Semrov, katera pa bodo obdržali na "defense" delu. Vsi so člani št. 564 SNPJ.

Prvoimenovanim trem so 4. t. m. priridili prijatelji in znanci odhodnico (party) v SND, na kateri se je tudi podpisani zaval. Z aranžiranjem iste je imel največ posla stric in prijatelj gori imenovanih treh rekrutov J. Janč. Zvečer sta mu nekoliko pomagala oče enega teh rekrutov A. Cedilnik in R. Travnik.

Na tem sestanku je bilo še več drugih fantov, kateri tudi pričakujejo, da bodo potrjeni v kratkem. Bilo je veliko govornikov, ki so bili vsi nekoliko vzpodbu-

Let This Be Your ...
No. 1 Resolution
for 1942

Help Defeat the
Aggression by putting
your savings—
regularly—in U. S.
Defense Bonds and
Stamps.

Get Your Share of—
U. S. Defense BONDS—STAMPS

Na konvencijnem banketu je bilo vse zasedeno, tri sobe natlačene delegatov in gostov. Vstopnima je bila dva dolarja. Meni se je zdelo preveč, ker pri nas se dobi taka postrežba za 50c, toda program je bil pa vreden dolar in pol. Nekaterim se je zdelo poceni, ker so vedeli, da bodo dobili "money's worth".

Imam še precej opazk, toda sedaj je vse bob ob steno. Prihodnjic bom nadaljeval o srečanju in zabavi ob času konvencije.

Anton Valentincič, 262.

O slovenskem kongresu in drugem

Detroit, Mich.—S komentarjem o slovenskem kongresu, o katerem v Prosveti z dne 2. januarja komentira pomožni urednik Prosvete A. Garden, se popolnoma strinjam. Yes, kongres naj bi reprezentiral in tvoril samo odbori slovenskih podporin organizacij, s katerimi naj sodelujejo vsa naša podpora društva, federacije, zadruge in slovenski domovi. Ti reprezentirajo nad 99 odstotkov Slovencev v tej deželi, in samo ti naj bi bili kompetentni govoriti in reševati vprašanje o evropski federaciji in kako naš slovenski narod oteti onih tiranov in pi-javk, kateri so ga tlačili in gldali zadnja stoletja.

Ali naj zaupamo kraljičkom in drugim reakcionarnim elementom ter župnijam (posebno katoliškim), da bodo delali za avtonomijo narodov, v katerih se naj bi narodni sami vladali? Kaj še! Proti kaj takemu se bodo oni z vsemi štirimi protivili. Samo poglejde v "pisano polje" A. S. kako se še navadni hribovski fajmošterček Trunk huduje nad nedolžnim Jurčevim dopisom v Prosveti z dne 28. nov. 1941.

V tistem dopisu Jurca piše fakte o težkem položaju ljudstva pod belgrajsko vlado, katera je s pomočjo cerkve izemala narod od skrajnosti. Ljudstvo pa je pod težo davkov stradalo in bilo raztrgano. Zaslužek pičel, in kdor je hotel pri mestnih in deželnih zgradbah delo dobiti, je moral iti do župnika po dovoljenje, ker drugače ni dela dobil.

Sedaj si pa predstavljajte, kako so bili oni siromaki šikanirani, kateri niso potrebovali župnikove glave, da bi za njih mislila. Marsikateri drugače dober vernik radi svojega mižernega položaja ni zmogel dati za cerkev, pa so ga pri vladnih organih denuncirali, da je nevaren "komunist" in hajdi z njim v kurnik. Njegova žena in otroci so potem pa še toliko bolj stradali brez očeta. In tem parazitom se niso niti nedolžni otroki nič smilili.

Ja, cerkvena hierarhija in kraljevašči bodo delali, da dobi narod federativno republiko in avtonomijo! Brrrrrrr!

Ule Sam kar naprej prav fletno pobira naše slovenske fante v Detroitu. V kratkem odinejo k Stricu Samu Johnnie Kraintz, Johnnie Cedilnik in Henry Retzel. Potrjenih (taublich) je bilo več drugih, med temi tudi R. Grum in A. Semrov, katera pa bodo obdržali na "defense" delu. Vsi so člani št. 564 SNPJ.

Prvoimenovanim trem so 4. t. m. priridili prijatelji in znanci odhodnico (party) v SND, na kateri se je tudi podpisani zaval. Z aranžiranjem iste je imel največ posla stric in prijatelj gori imenovanih treh rekrutov J. Janč. Zvečer sta mu nekoliko pomagala oče enega teh rekrutov A. Cedilnik in R. Travnik.

Na tem sestanku je bilo še več drugih fantov, kateri tudi pričakujejo, da bodo potrjeni v kratkem. Bilo je veliko govornikov, ki so bili vsi nekoliko vzpodbu-

valni. Sicer fantov ni bilo treba vzpodbujati, ker so sami prav korajžno izjavili, da grede z veseljem namlatiti rumene Japonce. Vsi trije prej imenovani rekruti so velike in močne postavine na pest bi lahko vsak namlatil po pet Japonov.

Na te zabavi se je pelo kot za stavo, ker so se iste udeležili večinoma vsi pevci Svobode. Orkester mladega R. Masarja je pa skrbel, da je lahko vsakdo, kdor je hotel, ude premlak. Vse je bilo prav veselo, razen naših mehkužnih mamic. Sem pa tam so jim tekle solze po licih. Materi rekruta Johnnie Kraintza pa skoraj ves čas. Šele protikonko veselice so se ji oči nekako posušile in je začela tudi on poskakovati po godbi na trden podu. Vsem fantom želi podpisani srečen povratek.

L. Junko, 121.

So se dobro zabavali

Herminie No. 2, Pa.—Naše društvo 200 SNPJ in društvo 86 bivšev SSPZ, s katerim smo se združili, je priridilo na novega leta zvečer domačo zabavo, največ samo za člane, stare in mlade. Pa tudi članic ni manjkalo: skoraj vsakdo je pripeljal svoj "snop", tako da se je lahko vrtel kolikor se mu je ljubilo, in nikomur ni bilo treba iti k bečlarjem po metlo, da bi z njo plešal. Bila je prav fina domača zabava po starih običajih.

Muzikant je bil štajerska korenina Mike Leskovšek iz Yukona s svojo Cilko. On zna prav spretno pritisniti na vsako tipko svoje kromatične harmonike. Njegova boljša polovica ga je spremljala na domačem instrumentu, to se pravi: kos papirja in glavnik. Prav fajn mu je sekundirala na vsako struno posebej. In kot vam je znano, so muzikanti vseh mui polni. Kakor hitro pritisne, že valček ven stisne, polka pa itak nobenemu ne uide.

Udeležba je bila prilična za naselbino kot je naša. Le par tujem je bilo, kar se nas Slovencev tiče, Hrvatje so nas pa popolnoma pozabili. Ne vem, kaj bi mogel biti vzrok, vstopnik ali kaj drugega. Veste, flika ni velika, in to je bila naša vstopnina. Vsak član je plačal dolar, potem pa jej in pij, dokler je kaj. To ni veliko, in več človek tudi ne more zahtevati, posebno ne v današnjih časih, ko je vse drago.

Naša stara mesarja, br. Pregrad in menda tudi Mike Pašek, naš sedanji tajnik, sta preskrbela prave domače klobase: narejene kar doma in s česnom zabeljene. Tako so lepo dišale, da kaj. Samo nekaj jim je manjkalo: zaspanjane niso bile, ampak to se oprost.

Kar je bilo najbolj zanimivo, je to: čim bolj naši člani lezejo bliže penzije, tem bolj plešejo in pojo. Drug drugemu se ne podajo, tako da so v obeh strokah, v petju in plesu, precej izvežbani. Samo jaz sem bil iztrajen pri obeh točkah. No, me je pa boljša polovica nadomestila, tako da je bilo vse "okey".

Za točaja nam je bil že stan in izvežbani natakari Joe Rupan za želodec je pa skrbel njegova boljša polovica. Oba se pravi spretno obračata, da bi kdo ni trpel žeje ali lakote. Delata se dolgo, dokler se ne navlečeta. Ko se jima dovolj zdi, tedaj se pa pograbit. Ljudje mislijo, da se bosta stepla, ampak začeta plesati. Potem si naj pa vsakdo sam pomaga pri jestvinah in pijači. Saj si član kot jaz in ti di plačal si. Bravo! Vsi za eno ga, eden za vse! In tudi veselje je za vse.

Finančnega poročila se niso (Dalje na 3. strani.)

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 12. januarja 1922)

Domače vesti. Rojak iz Kansasa piše, da gre stavka rudarjev tamkaj-h koncu.

Delavske vesti. Barotni pramoga začeli novo propagando znižanje mezd rudarjem.

Inozemstvo. Anglija in Italija povabili Lenina na ekonomsko konferenco v Genovi.

Sovjetska Rusija. Listi v Moskvi hvalijo kapitalistično Ameriko, ko je kongres v Washingtonu poklonil 20 milijonov dolarjev za stradajoče v Rusiji.

Čuvajte se raketirjev!

Neve razmere prinašajo nove raketirje. Odmerki pnevmatik ali gumijastih obodov za avtna kolesa prinašajo "butlegarje" tega blaga. Kar koli se pride na odmerke v teku vojne, dobi svoje "butlegarje," ki bodo prodajali pomanjkajoče stvari pod roko in po oduših cenah in mnogo jih bo, ki bodo plačali vsako ceno samo zato, da ne izgube komforta ali udobnosti, na katere so navajeni.

Vojni časi prinašajo razne nevarnosti in te nevarnosti prinašajo nove raketirje, ki bodo nesramno izkoriščali vsako nevarnost. Na to se je treba pripraviti.

V ameriških listih čitamo, da že hodijo po hišah v ameriških mestih, zlasti v mestih na obrežju Pacifičnega morja, neznan ljudje, ki ponujajo plinske maske ali pesek za pogašenje zažigalnih bomb; dalje ponujajo zastorje za okna za zatemnitev hiše in marsikaj drugega se ponujajo po visokih cenah, ko so ljudje zbegani pred grozečimi napadi iz zraka.

Ti neznanji ljudje pripovedujejo prestrašenim gospodinjam ali kogar že dobe doma, da so poslani od lokalne civilne brambe. To vleče in vpliva na ljudi, ki so danes voljni ustreči oblastnikom. Dalje trkajo na vrata razni "inspektorji," ki pravijo, da so tudi poslani od civilne brambe z namenom, da pogledajo, v kakšnem stanju se nahaja centralna peč (furnace) v kleti kot predpisujejo določbe civilne obrambne oblasti.

To se bo dogajalo ali se lahko že dogaja tudi v mestih na vzhodnem obrežju Amerike, sploh povsod, kjer bo pretila nevarnost zračnih napadov ali kjer bodo oblastniki odredili, da se ljudstvo vadi v zatemnjevanju hiš in v drugih akcijah proti sovražnim napadom iz zraka.

Naj se to dogaja kjer koli že, mi opozarjamo naše čitatelje, ki bivajo tamkaj, naj bodo previdni, predno nasedejo te vrste novim raketirjem. Nobenih plinskih mask in drugih obrambnih pripomočkov ni treba kupovati od neznanih agentov! Nikogar ni treba pustiti v hišo, dokler niste prepričani, da tujec pred vrati res zastopa civilno brambo! Namesto tega obvestite policijo takoj, kadar pride naokoli slepar, ki izkorišča nevarnost v svoje osebne namene. Izkoriščevalci te vrste so danes največji zločinci in za takšne nestvore ne sme biti nobenega usmiljenja.

Tragičen konec starega borca

V Oklahomi je dolgo let izhajal tednik The American Guardian, ki je pred nekaj leti dosegel čez 44.000 naročnikov. Bil je socialističen list, ampak bolj kot socialističen je bil—pacifističen list. Njegov lastnik in urednik je bil Oscar Ameringer.

Ob novem letu je pa The American Guardian izdahnil. Menda ni socialist v Ameriki, ki ne bi poznal imena Oscar Ameringer. Mož je stara korenina med socialistimi rebeli. Spominjajo se ga v Milwaukeeju, kjer je sodeloval z Bergerjem, spominjajo se ga v Springfieldu, kjer je urejeval glasilo rudarjev The Illinois Miner in v njem energično pobijal samopašnost Johna Lewisa.

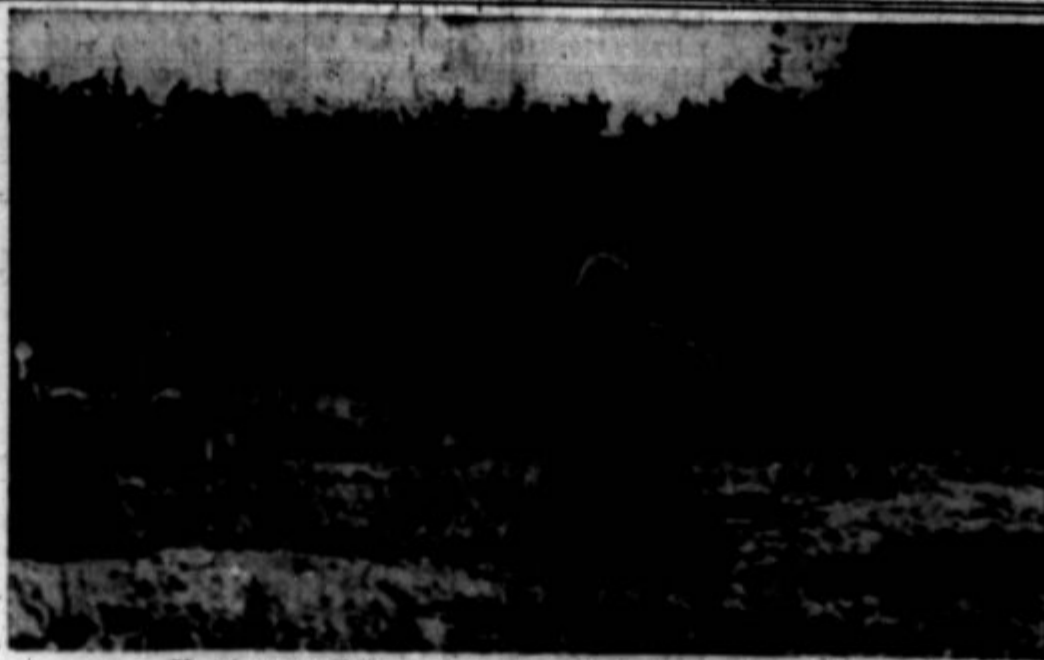
Vse to je bilo pred veliko depresijo. Med depresijo je že grmel iz Oklahome s svojim novih tednikom. Oфициelni socialisti ga niso radi imeli iz razloga, ker je vedno metal strankine odloke v koš; bil je "erna ovca" med sodrugi. Oфициelni socialisti so bili Ameringerju enkrat preveč konservativni in drugič preveč idealistični. On je bil vedno "revolucionaren"—v ravni črti. In s tem si je znal pridobiti naročnike med najbolj nezadovoljnimi.

Zadnja leta se je pa Ameringer precej približal Thomasovim socialistom. Bil je brezpogojen pacifist, kakor so bili oni brezpogojni pacifisti. Tako so sopotovali do 7. decembra 1941. Tedaj je zgrmel. Dne 15. decembra je American Guardian presenetil svoje čitatelje z izjavo, da je zdaj za vojno. Njegov pacifizem je zletel v koš. To bliskovito preseljanje je pa razkačilo njegove ranočnike. Siromaki, ki jih je Ameringer skozi leta vzgajal za gole pacifiste, niso mogli razumeti bliskovite izpremembe in vzeli so svojega voditelja za—izdajalca. List, ki je imel okrog 40.000 naročnikov, je v nekaj dnevih izgubil skoro—vse naročnike. Tako je idealist Ameringer ubil samega sebe. Ob prvi iskri realizma je žalostno propadel.

Ker smo že pri tem, lahko še omenimo, da je tudi pri Thomasovih zelo na slabem. Japonski napad na Ameriko je povzročil razkol v Thomasovi eksekutivi. Kakor poroča newyorški New Leader, je pet članov eksekutive glasovalo za znano izjavo, da socialistična stranka preneha z opozicijo proti vojni in nadaljuje boj samo za demokracijo, eden član (Krueger) ni glasoval nič, dva (Travers Clement in Lilhan Symes) sta pa glasovala proti, nakar sta ogorčeno izjavila, da bosta nadaljevala kritiko vojne v strankinem glasilu Callu in če jima bo večina eksekutive stopila na prste, tedaj odstopta.

Tako zdaj stoji stvar v eksekutivi. Zunaj eksekutive ni pa ostalo skoro ničesar. Socialistična organizacija v Readingu, Pa., katera publicira tednik Reading Labor Advocate, katera je ena najmočnejših na deželi in katera se je v zadnjih letih precej približala Thomasu—pri zadnjih predsedniških volitvah je agitirala zanj—je takoj po napadu na Pearl Harbor izjavila, da je zdaj za vojno in objubila je stopocentno podporo Rooseveltovi vladi pri obrambi Amerike in njenih posečin.

Majhne peščice desperatnih ljudi še vodijo opozicijo proti vojni. Na čelu teh je "father" Coughlin, ki se zmerom grmi v svojem listu Social Justice proti Rooseveltu in Angliji in piše, da so Angliji "zapeljali Japonce, da jih posnemajo..." Federalni oblastniki so pametni in ignorirajo desperatnega Coughlina. Vse kaže, da se bo Coughlin sam ubil, kakor se je Ameringer, čim mu zapeljani Irči obrnejo hrbet.

Skupina nemških vojakov, ki se je podala ruskim četam.

Enodušnost našega tiska ob vstopu Amerike v vojno

Izseljeniški tisk o napadu Japonske na Združene ameriške države

Washington, D. C., 26. dec. — (JCO) — Ameriški tisk v srbščini, hrvaščini in slovenščini je objavil ob napadu Japonske na Združene ameriške države več pomembnih uvodnikov, ki jih navajamo v dokaz enodušnega nastopa jugoslovanskega izseljenstva ob zahrbtnem napadu osiščev.

"Ko to pišemo, v nedeljo popoldne, je naša nova domovina, Amerika v vojni. Sovražnik, v tem slučaju Japonska, je napadel ameriške postojanke na Filipini in Manili. Zahrbtno in razbojniško, ko ga Amerika ni pričakovala. Sovražniki Amerike in z njo povezani demokracij bodo nedvomno pozdravili v teh novih dogodkih novo prilžnost za fašizem in nacizem, da s svojo silo zasuzujita svet. Toda Amerika je preživela že večje in težje izkušnje, kot je ta najnovejša in ni neomajno verujemo, da bo preživela tudi to najnovejšo in z spopada, ki so ji ga zahrbtno vsilili, izšla zmagovito. Mi pa, ameriški Hrvati, ameriški državljani in nedržavljeni, smo prepričani, da bomo vedeli za svoje mesto in ta dolžnost je naša neomajna vdanost Ameriki, vdanost, ki zradati nje nobena dolžnost ne sme biti pretežka za nas. Zmaga Amerike pomeni tudi popolno svobodo naših lastnih prav doma. Za to borbo in to zmago bo od danes naprej naše odlovanje je večje ter še polnejše naše delo in pomoč našim vodilcem demokracije sveta, predsedniku Združenih držav — Franklinu D. Rooseveltu."

ZAJEDNIČAR — Službeno glasilo Hrvatske Bratske Zveznice, Pittsburgh, Pa. L. XXXVI, št. 50, 10. dec. — "Amerika v vojni".

"Bratje Srbi! Včeraj je sovražnik napadel, potem pa napredal vojno domovini, ki smo si jo izbrali, Ameriki. Naša miroljubna in demokratična domovina je v vojni z Japonsko, zaveznikom diktatorja Hitlerja in Mussolinija, ki sta spravila ves svet v krvavo klanje in potepala vsako čast. V uri, ko so japonski državljani v Washingtonu vodili navidezna pogajanja za mir, samo da bi pridobili v času in lažje zasidli svoj krvavi nož v hrbet, je Japonska, namesto odgovora na predsednikovo pismo japonskemu cesarju, da bi se izognilo obožnemu spopadu — odgovorilo z bombardiranjem ameriških pomorskih oporišč na Pearl Harboru na Havajih in Manilo na Filipinskih otokih. Predsednik Roosevelt, redčen naslednik Washingtona, Lincoln in Wilsona, je izdal naloge vojski in mornarici ukaz, da kakoj stopi v akcijo po vojnem načrtu za obrambo naše zemlje. Amerikanci, pa najsi smo se odili tukaj ali pa se podržavili, zlasti mi Srbi — ki je naša državljanska zavednost zelo velika in močna, stojimo čvrsto in vdanob ob viteškem vodstvu našega predsednika v teh kritičnih in udnih urah. Mi vsi smo danes vojniki, vojaki, ki neomajno stojimo na braniku naše domovine po vseh strogih predpisih vojske discipline. V hiši, na ulici, v tovarni in v pisarni, podobno bodo naši sovražniki srevali branilce demokracije in Zdrženih držav ameriških. Mi vsi smo vojaki in četniki, ki s svojim življenjem bomo svojo domovino, svojo rodbino in svojo domovino. Bratje Srbi! Nišla je ura, da tudi pri delu kažemo, da smo vredni potomci srbske krvi, srbskih četnikov srbskih vojakov, tistih silnih nakov, ki s svojimi prsi in močnimi mišicami lomijo in razbijajo ognjeno orožje sil osiščev, ki borbenim kosovskim duhom reminjajo nemške oklopne divizije v otroške igrače. Mi stomo ob strani voditelja države, našega velikega predsednika F. Roosevelta in pripravljeno prikujemo njegovo povelje: "Vojni junaki!"

Isti list v št. dne 10. dec. 1941. — "Resna beseda v resnem času."

Japonski militaristi so izvršili najbolj zahrbtni akt z napadom na Združene države. Se nikoli noben dogodek ni združil ameriškega naroda tako, kakor ga je spontano združil japonski zahrbtni napad zadnje nedelje. Cez par ur se je vsa Amerika spremenila. Vse kar je bilo še pred par urami za izolacijo in proti vsakemu vmešanju v tujezemске zadeve, je postalo po napadu drugega mišljenja. Z eno potezo se je vse spremenilo, vse je postalo ene misli: Amerikanci smo! Amerika je naša, Amerika v napačem ali pravem, branili jo bomo do zadnjega diha! In tako je danes Amerika! Edina in močna, nerazdeljiva in nepremagljiva! In tako naj Bog ohrani v tej preizkušnji in jo blagoslovi, da zmaga nad

Narodnega Saveza, Pittsburgh, Pa. L. XXXV, št. 7979, 8. dec. — "Voj, junaki!"

"Po dveh letih in dobrih treh mesecih je prišla Amerika na vrsto. Po dveh letih in dobrih treh mesecih, odkar je Hitler napadel Poloko in izzval drugo svetovno vojno, je bila pred dvema dnevnoma naša Amerika siloma potegnena v svetovno klanje in razdevanje. Potegnili so jo zblazneli japonski militaristi pod pritiskom nacistične Nemčije. Danes je ameriško ljudstvo edino. Edino je — in edini njegov notranji sovražnik je peta kolona Hitlerjevega bundizma, Mussolinijeve sekire in japonskih špijonov. Upajmo, da je tako tudi med ameriški Slovenci — da smo si edini v našem trdnem sklepu, da bomo stali vsi do zadnjega za predsednikom Rooseveltom v teh usodnih dneh in mesecih, ki zdaj pridejo, da bomo vsi do zadnjega in vsak po svoji moči podpirali pravično borbo proti nasilnikom Japonske in vsega sveta. Živela zmaga demokracije na Pacifiku, Atlantiku in — po vsem svetu!"

PROSVETA — Glasilo Slovenske narodne podporne jednote, Chicago, Ill. L. XXXIII, št. 239, 9. dec. "Amerika je v vojni!"

"Amerika je v vojni! Banda kriminalcev na čelu totalitarnega osišča je pahnila Združene države v vojno, katere niso hoteli, katere ni hotel nihče med nami. Mi stojimo in se borimo z Ameriko za vse tiste cilje, za katere se bori Amerika s svojimi zavezniki vred. Naši zavezniki v tej gigantični vojni pa so Velika Britanija, Rusija, Norveška, Holandija, Jugoslavija, Grčija in mnogo drugih. V tej veliki vojni se mi borimo ne samo za ohrano demokracije v Združenih državah, temveč za restoracijo demokracije povsod, kjer je bila, za svobodo, ki naj porodi demokracijo povsod, kjer je še ni bilo. V tem smo danes edini. Zavedajmo se svojih dolžnosti, ki nam jih nalaga Amerika in žrtvuemo se kjerkoli in kakorkoli bodo naše žrtve potrebne! Naprej vsi za zmago Amerike in njenih zaveznikov! Dol s totalitarnim osiščem!"

Isti list v št. dne 10. dec. 1941. — "Resna beseda v resnem času."

Japonski militaristi so izvršili najbolj zahrbtni akt z napadom na Združene države. Se nikoli noben dogodek ni združil ameriškega naroda tako, kakor ga je spontano združil japonski zahrbtni napad zadnje nedelje. Cez par ur se je vsa Amerika spremenila. Vse kar je bilo še pred par urami za izolacijo in proti vsakemu vmešanju v tujezemске zadeve, je postalo po napadu drugega mišljenja. Z eno potezo se je vse spremenilo, vse je postalo ene misli: Amerikanci smo! Amerika je naša, Amerika v napačem ali pravem, branili jo bomo do zadnjega diha! In tako je danes Amerika! Edina in močna, nerazdeljiva in nepremagljiva! In tako naj Bog ohrani v tej preizkušnji in jo blagoslovi, da zmaga nad

Isti list v št. dne 10. dec. 1941. — "Resna beseda v resnem času."

Japonski militaristi so izvršili najbolj zahrbtni akt z napadom na Združene države. Se nikoli noben dogodek ni združil ameriškega naroda tako, kakor ga je spontano združil japonski zahrbtni napad zadnje nedelje. Cez par ur se je vsa Amerika spremenila. Vse kar je bilo še pred par urami za izolacijo in proti vsakemu vmešanju v tujezemске zadeve, je postalo po napadu drugega mišljenja. Z eno potezo se je vse spremenilo, vse je postalo ene misli: Amerikanci smo! Amerika je naša, Amerika v napačem ali pravem, branili jo bomo do zadnjega diha! In tako je danes Amerika! Edina in močna, nerazdeljiva in nepremagljiva! In tako naj Bog ohrani v tej preizkušnji in jo blagoslovi, da zmaga nad

krivničnimi napadalci, ki so pripravili ta zahrtni napad na njo samo zato, ker Amerika je domovina demokracije, prostosti in svobode, kar bode v oči mednarodne piratske diktatorje, kakor so Hitler, Mussolini in zahrtni japonski militaristi. Za vsem tem je glavni zahrtni sovražnik Slovanov in vsake demokracije na svetu. Ameriški Slovani se moramo zavedati, da ne samo demokracije dežele na svetu so v nevarnosti, če bi zmaga Hitlerjev totalitarizem, ampak s Hitlerjevo zmago bi bilo položeno na mrtvaške pare vse slovanstvo. Kot svobodoljubni Amerikanci in lojalni državljani te velike demokratske zemlje imamo Slovani v tem važnem odločilnem zgodovinskem času dvojno sveto dolžnost. Braniti z vsemi sredstvi in s svojimi življenji do zadnje kaplje krvi našo ljubo svobodno novo domovino Ameriko, kjer smo našli boljše bodočnost in udobno življenje. Dalje pa je pred nami še druga dolžnost, da s tem bojem pomagamo obenem svojim slovanskim deželam in starem kraju, katere je bestialni Hitler tako kruto napadel in v njih iztrebilja in ubija slovanske narode, kakor tega ne pomeni nobena zgodovinska odskar obstoji svet. Mi smo prepričani, da vsak ameriški Slovan bo v tej preizkušnji na svojem mestu in da bo storil vse kar mu bo mogoče za svojo svobodoljubno Ameriko in s tem bo pomagal tudi slovanskim narodom do zopetne svobode in demokracije. V tem duhu delajmo vsi z vsemi silami, da prinesemo svoj delež za zmago pravčnosti, ki mora priti! Ameriki, mi smo s teboj in tvoji! Bog blagoslovi Ameriko! Bog živi Ameriko!

Amerikanski Slovenec, Glasilo Slov. Katol. Delavstva v Ameriki, Družbe Sv. Družine v Jolietu, Družbe Sv. Mohorja v Chicagu, Zap. Slov. Zveze v Denverju, Slov. Zenske Zveze Združenih držav, I. L. št. 237, 11. dec. Chicago, "God Bless Ameriko!"

(Dalje prihodnjič)

Vesti iz podjarmljene stare domovine

VSTAJE PO DALMACIJI

Mussolinijev ukaz četam. naj zaduše nered

Rim, 29. decembra (AP). — Danes se poroča, da je Mussolini izdal ukaz za najhitrejši in dokončno zadušenje nekaterih "preostalih", kakor jih imenujejo, "središč komunističnih nemirov" v Dalmaciji, primorskem delu razkosane Jugoslavije, ki jo je zasedla Italija.

Ta ukaz je izšel, kakor tudi drug vojaški ukaz, po Mussolinijevem sestanku z generalom Ambrosijem in sprejel njegovo poročilo o razmerah v njegovi drugi armiji, ki je v Jugoslaviji. Washington Post v svoji številki dne 1. januarja poroča v članku z naslovom "Ozadje revolucije v Italiji" izpod perisa Johna C. Goodbodyja o težkem stanju v jugoslovanskih pokrajinah, ki jih je zasedla Italija sledeče:

"Istocasno se širi veliko nezadovoljstvo z novimi pritiski od vseh strani. Vzdolž vsega Balkana, zlasti ob dalmatinski in primorski obali vlada, kar je čisto razumljivo, odprta vojna. Pred nekoliko dnevi je iz Črne

"Osvoboditelji" monopolizirajo

"NEODVISNO HRVATSKO"

Boston, Mass. (JCO). — Ugledni bostonski list The Christian Science Monitor je objavil v svoji številki dne 23. decembra sledeči članek znanega časnika: in pisatelja R. H. Markhama: "Hrvatski vojaki pomagajo Hitlerjevimi armadami v napadu na Rusijo. Tisoč let so Hrvati bili podjarmljen narod, pa vendar sedaj nekateri med njimi pomagajo pri podjarmljevanju drugega naroda. Hrvati so Slovani, pa vendar sedaj nekateri med njimi pomagajo Hitlerju pri njegovem prizadevanju, da uniči slovansko pleme. Hrvate so Nemci skoraj vedno izkoriščali, sedaj pa nekateri med njimi podpirajo prizadevanje nacije, da vnovič vzpostavijo nemško izkoriščanje, kakršnega svet še ni videl.

Vse to kaže, kakšna država je ta "neodvisna Hrvatska". V resnici to sploh ni država. S stališča njenih poglavarjev je "Neodvisna Hrvatska" politična naprava, ki omogoča mali skupini krutih, neusmiljenih in pokvarjenih politikov izvrševanje polne oblasti. S stališča nacije je nov "gau" ali provinca podrejene naroda, ki služi Nemcem.

Za sedaj je Hitler Hrvatsko dal v najem Italiji; to bo trajalo, dokler Hitler ne bo odredil drugače. Italija je Hrvatsko dala v najem krajevnim hrvatskim teroristom. Tako je "Neodvisna Hrvatska" hrvatski narod na trojen način oropala svobode; nad njim je Hitler, potem Mussolini in končno Ante Pavelić s svojo sodrgo krutih plačancev.

Ko so Hrvati sedaj v tej novi "državi", pravi nacistična propaganda zanje, da so poslovanjeni Nemci, a našli so tudi peščico Hrvatov odpadnikov, ki nečejo pridigati do doktrine. Taki Hrvati mislijo, da bi njihova sprejemba iz Slovanov v nordijskega plavalasega nadčloveka bilo isto kot spremenitev Pepelice v kneginjo.

V resnici so Hrvati zares južni Slovani. Oni so Srbi rimskokatoliške vere, Srbi pa vzhodno pravoslavni Hrvati. Vsekakor, Srbi in Hrvati so si zelo podobni; oboji govore skoraj isti jezik. Tako so si podobni — in tako različni — kakor Kanadci in narod Združenih držav.

Telesno sta dve vrsti Srbov in Hrvatov. Prvi je visok, vitek, okreten in žilav gorjanec, drugi pa je okrogel, doborhoten, napreden in prikupen kmet s plodnih donavskih ravnih. Večina Srbov je vitkih. Mnogi Hrvati so okrogli.

Razen tega je še srednja skupina prebivalcev "Neodvisne Hrvatske", ki ni ne srbska ne hrvatska. To so Slovani mohamedanci, ki jih ljudstvo imenuje

gore odšla v Rim družba profašističnih črnogorskih elementov, ki pa nikdar ni prispela na cilj. Istega jutra, ko je odposlanstvo odhajalo, je bilo veliko število njegovih članov ubitih. Spoletski vojvoda neprestano odlaga prevzem oblasti. "V svojem kraljestvu" Hrvatski. Ves svet dobro ve, kaj se mora zgoditi, če bi fašisti sedaj postavili svojega "vladarja" na njegov lutkasti prestol.

Ko je Hitler porušil Jugoslavijo, je ponudil Mačku, naj bo lutka-poglavar neke lutke "Neodvisne Hrvatske", toda kmečki vodja je to odbil. "Potem so pripeljali Hitlerju v službo Ante Pavelića, zagrebskega odvjetnika, ki je bil pred desetimi leti Mussolinijev gost in plačanec Italije. Tudi Pavelić je ponudil Dr. Mačku sodelovanje, toda kmečki voditelj je vnovič odbil. Iz tega razloga je odšel iz zapor.

Prav tako so tudi vsi vodilni člani hrvatske kmečke stranke odbili in niso hoteli sprejeti sodelovanje s Pavelićem in Hitlerjem. Dali so izreden primer vernosti idealom. Čeprav je bilo nekoliko manjših odpadnikov, Mačkova stranka, ki zajema skoraj vse kmetstvo, ni dala nobenega važnega kvizinga. Pooblaščen voditelj Hrvatske so rajši odšli v zapore ali v prisilna taborišča, kakor pa da bi izdali svoj kmečki narod Hitlerjevemu in nacijskemu despotizmu.

Redko kdaj v zgodovini je mogoče najti lepši zgled udanosti, kot je večina hrvatskega kmečkega prebivalstva pokazala do svojega voditelja dr. Mačka ali

The Chicago area must contribute \$3,750,000 to the Red Cross War Relief Fund to maintain its services wherever the war may strike. Give generously and give now!

"Turki". Ko je označitev razlike pri Hrvatih katolicizmu in pri Srbih pravoslavju, kako bi mohamedanci mogli biti to ali drugo? Srbi in Hrvati trdijo, da so oni južni Slovani.

Tako je "Neodvisna Hrvatska" mala država rimsko-katoliških južnih Slovanov — vsaj v teoriji. V resnici je samo polovica njegovega prebivalstva katoličanov; prav tako je znatno manj kot polovica njenega prebivalstva Hrvatov. A ti niso hoteli in nečejo današnjo vrsto nekakšne "Neodvisne Hrvatske."

Hrvatska narodna zavednost je razmeroma nov pojav. Razvil se je največ v zadnjih petdesetih letih kot posledica delovanja obeh bratov Radićev, Antona in Stefana, med katerima je bil zadnji mlajši in delavnejši.

Stefan Radić je bil v mnogocem genij. Bil je politik, pevec, pesnik, pisatelj, časninar in upornik. Osnovalec je Hrvatske seljačke stranke in delal skoraj samo s kmeti. Vzel je nepismene kmete, nedavno osvobodjene iz sužnosti in jih spremenil v narod. Napravil je več za dvig hrvatskega nacionalizma kakor vsi profesorji in "intelektualci", ker je delal s kmeti, ki predstavljajo 85% naroda.

Radić je bil ubit, a njegov ugled in njegova stranka sta živela še naprej: Dr. Vladko Maček je prevzel njegovo mesto in si pridobil še več zaupanja med hrvatskim narodom in še večjo udanost, kot je je užival Radić.

Končno je Hrvatska postala v Jugoslaviji "avtonomna", a Maček je s svojimi tovariši iz seljačke stranke dobil mesta v vladi v Beogradu. Samo oni so bili pooblaščen govoriti v imenu Hrvatov. Politični pripadniki terorista Ante Pavelića sploh niso imeli nobenega pomena.

Ko je Hitler porušil Jugoslavijo, je ponudil Mačku, naj bo lutka-poglavar neke lutke "Neodvisne Hrvatske", toda kmečki vodja je to odbil. "Potem so pripeljali Hitlerju v službo Ante Pavelića, zagrebskega odvjetnika, ki je bil pred desetimi leti Mussolinijev gost in plačanec Italije. Tudi Pavelić je ponudil Dr. Mačku sodelovanje, toda kmečki voditelj je vnovič odbil. Iz tega razloga je odšel iz zapor.

Prav tako so tudi vsi vodilni člani hrvatske kmečke stranke odbili in niso hoteli sprejeti sodelovanje s Pavelićem in Hitlerjem. Dali so izreden primer vernosti idealom. Čeprav je bilo nekoliko manjših odpadnikov, Mačkova stranka, ki zajema skoraj vse kmetstvo, ni dala nobenega važnega kvizinga. Pooblaščen voditelj Hrvatske so rajši odšli v zapore ali v prisilna taborišča, kakor pa da bi izdali svoj kmečki narod Hitlerjevemu in nacijskemu despotizmu.

dr. Maček do svojega naroda. Mussolinijev plačanec Pavelić je samostojnik med Hrvati. On ni le proti-demokrat temveč tudi proti-kmet; on je proti malemu narodu, proti kmečkim množicam; on je podjarmiljevalec Hrvatske in ne njen osvoboditelj.

Takoj, ko je Pavelić dobil oblast v svoje roke, je privedel skupine svojih pomagačev, ki jih je svečano predstavljal narodu. Skoraj vsak vodilni član je bil terorist iz Italije. Zares, teroristična narodna pripravljenost je bila njihova edina kvalifikacija. Dobili so pravico biti "firerji" ljudi in žena "Neodvisne Hrvatske", tako in zato, ker so se izkazali pri metanju bomb, streljanju in mučenju. Opisujejo svoje hlapce, se je Pavelić mnogo trudil, da poudari njihov inozemski "training".

Med prvimi Pavelićevimi deli je bilo objavljenje iztrebljenja židov in prostozidarjev. To politiko izvaja s strašno neusmiljenostjo. Po nacijskem zgledu je osnoval "Pavelićevo mladino" in "ženske vstaše". Organiziral je hrvatsko-nacijsko stranko in jo imenoval vstaška stranka. Svojo državo imenuje "vstaška Hrvatska".

Zagrebski listi poročajo od časa do časa imena nekaterih članov hrvatske kmečke stranke, za katere pravijo, da so pristopili k Pavelićevim vstašem. Ni jasno, kako je prišlo do njihovega vstopa in kakšni so bili razlogi za to. Verjeto je, da je njihova večina bila prisiljena, nekateri pa, bi skoraj verjel, so v nekakem navdušenju spričo osvobodjenja iz "belgrajske dominacije" in spričo tega, da imajo "svojo lastno" državo, storili tako. Ta nova stvar, da prvič v vsej zgodovini služijo neki svobodni Hrvatski, da razvijajo hrvatske zastave, uporabljajo hrvatski denar, korakajo v hrvatskih uniformah, kličejo hrvatskim športnim klubom, lahko primani občutljive Hrvate.

Če so bili mnogi od treh milijonov ameriških kolonistov I. 1776 primamljeni s prividom svobode, je jasno, da ta privid lahko prirrhni mnoge Hrvate, čeprav oni ne odobravajo ne Hitlerja ne Pavelića. Prisotnost Mussolinijevih vojakov v celem nizu vasi in mest gotovo ne potrjuje vtis neodvisnosti. Razen tega je Italija prisvojila mnoge najboljše kraje. Pa vendar, navzlic sovraštva Hrvatov do Italije, mnogi Hrvati beže v Italijo, da najdejo zavetje pred svojimi hrvatskimi "osvoboditelji", ker so okoliščini v "Neodvisni Hrvatski" strašne. Tudi gospodarsko "neodvisna" Hrvatska je odvisna od svojih sosedov.

Vaškanje življenje je v Hrvatski vedno ogražano. Negotovo prevladuje. Nikdar se ne ve, kako bodo vlaki vozili. Kratka pot je postala nevarna dogodivščina. V vsakem gozdu se skrivajo nevarnosti. Morda so zasede tudi po žrgih. Bombe eks-

plodirajo v samem središču Zagreba. Po planinah gospodarijo Robini Hoodi.

Zverinsko ravnanje Pavelićeve vlade z manjšinami prav tako razburja. Hrvatska je manjšinjska država, a Pavelić skupaj s svojimi hlapci vedno govori, da bo iztrebil dva milijona duš. Dan za dnem pišejo in tiskajo, da bodo uničili vse, ki niso Hrvati. Večina naroda take nestrpnosti ne odobrava.

Razen tega so listi polni pozivov, s katerimi vabijo delavstvo v Nemčijo. Hrvate tudi hujskajo, naj gredo v Rusijo ubijati svoje slovanske brate. Življenje je drago, mnoga imetja so zaplenili, zapiranje se vrsti dan za dnem in opaža se mnogo prisilnega dela. A zemlja je zelo majhna. Dve uri na zahod, dve uri na jug in na meji ste. Skoraj vsaka cesta se zdi zaprta in nevarna.

Filmov še ni mnogo, a skoraj vsi so samo nemški in vojaški. Kupuje in prodaja se še, a vse stvari so stare. Časopisi se zde kakor navadno, a zdi se, da so omejeni samo na malo a sovražno krajino. Na vsaki strani razglašajo svobodo, a nikdar niso zapori bili bolj polni, nikdar ni bilo več orožnikov po ulicah. "Neodvisna Hrvatska" kriče vse radijske postaje, a desetletja niso tuje imeli toliko nadzorstvo nad vsakim dogodkom hrvatskega javnega življenja.

Pol stoletja so bili Hrvati vzpodbujani, naj spustujejo svobodo in sedaj jim pripovedujejo, da je vredna samo prezira. Tisoče in tisoče svojih rojakov imajo v Ameriki, ljubili so Ameriko kot svojo obljubljeno deželo, a sedaj jim sporočajo, da je Amerika med najslabšimi kraji na svetu, z nekim neoprijatljivim predsednikom, lažno vlado in samo s tremi dobrih senatorji: Wheelerjem, Nyeom in Clarkom.

Plemenitost in blagost sta se umaknili, stara dobrohotnost Slovanov je zadušena, sladke ljubavne pesmi so umolknele, ard in krutost se poveljuje, mučenja in ubijanja v množicah se vrste, zvoki korakanja in bojev odmevajo po zemlji, dobre besede so izgubile svoj pomen in dobra srca močnost javnega izražanja. Malo je krajev na svetu, kjer je tako malo svobode kot v "Neodvisni Hrvatski".

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

slisal in torej ne vem, ali smo šli v luknjo, ali smo izven nje s to našo veselico. To vem, da jažbec pride iz luknje 2. februarja. In če mi do takrat ven zlezemo, smo lahko vsi zadovoljni. Za prihodnjo domačo zabavo pa predlagamo, naj se vrši za veliko noč. Če je kaj prebitka, pa še toliko bolje za našo blagajno in za nas člane. Ampak ta veselica se ni vršila za kakšen velik profit, samo da se stroški krijejo in da malo pozabimo na vsakdanje krize in težave, ki jih nikjer ne manjka.

Tako je res taka domača zabava velikega pomena. Malo stroškov pa veliko zabave. Vse je rajalo in bilo veselo, staro in mlado. Malčki so imeli svojo pišajočo. Nekaj časa sem bil tudi jaz pri njih gost, ko sem pa videl, da njih pišajoča nima nobenega "kika", sem jim pustil moj "ser" in se pridružil članom odraslega oddelka. Tam pa, tam! Na koncu se je videlo, da je bilo vse veselo in zadovoljno s to našo zabavo.

Torej hvala posetnikom od blizu in daleč! Od moje strani naj se zahvalim br. Uršiču in njegovi soprogi iz Hutehesona za vožnjo domov. Nas je toliko nartpal v svoj avto, da bi jih skoraj ne mogel prešteti. Torej hvala obema in pridite še drugič in pripeljita tudi muzikanta. Mislim, da to pot nismo tako slabo napravili, da bi morali biti prihodnjic brez muzike.

Ravno ko sem to poročilo dokončal, je zunaj padlo šest palcev snega. In to je prvi sneg letos v tej okolici.

Frank Turk, 200.

Najzanimivejšo dneвно delavsko vestil so v dnevniku "Prosveta." Ali jih čitate vsak dan?

Od leve na desno: William Green, predsednik ADF, delavska tajnica Frances Perkins in Philip Murray, predsednik CIO.

ODPLAVLJENCI

IVAN JONTEZ

(Nadaljevanje.)

Oh, da, Iskra je imel dobre oči. Potem se je začel približevati Jakobu Feliks Kalan, urednik dnevnika "Demokracije". Jakobu majhni, rejeni mož širokega, grobo obtezanega obraza in majhnih, bodečih sivih oči ni bil posebno simpatičen, pa tudi zaupal mu ni. Vedel je sicer, da je Kalan izobražen, načitan in inteligenten človek, verjel, da ima zdrave nazore, presodil pa ga je tudi, da ima mehko hrbtnico, ki jo drugi lahko po potrebi nakrivijo in da se za njegovimi bodečimi sivimi očmi, ki so bile vedno na oprezu, skrivajo velike ambicije. Te ambicije so ga že nekajkrat zavedle na stranpoti, kar je zelo škodovalo njegovemu ugledu med naprednjaki in polnaprednjaki. Pred leti ga je bilo zaneslo v demokratsko stranko, kar so mu mnogi zelo zamerili, nakar je zopet postal "neodvisen" urednik, pozneje pa je bil zapleten v afero razcepjenja delavskega pevkega zbora — zadeva se je končno zaključila na sodišču s porazom odcepljene skupine — in socialisti mu tega niso še odpustili. No in ta Kalan se je približal Jakobu, češ, večkrat je tako preobložen za delo, da bi včasih potreboval izrednočasno moč in Jakob se mu zdi kot nalašč za to, posebno, ker je brez dela in sposoben.

Jakob ni dolgo okleval. Dokler ga ne bodo silili storiti kaj proti svojemu prepričanju, ga lahko dobe, kadar ga bodo potrebovali. No, Kalan ga je brž zagotovil, da kaj takega niti v sanjah ne namerava; dodatnega pomočnika bi rabili včasih in Jakob se jim vidi primerna oseba za to, to je vse.

Tako je Jakob postal izredna moč pri "Demokraciji". Vsake dva ali tri tedne so mu dali po nekaj dni dela. Jakob je bil s tem zadovoljen, je vsaj sem pa tja nekaj zaslužil, Kalan je bil pa tudi zadovoljen, ker Jakob je bil zmoežen in priden delavec.

Vendar pa je brezposelnost čezdalje slabše vplivala na Jakoba. Postal je siten in čemeran. Vsaka reč ga je jezila, ga vrgla iz tira. Včasih je bil naravnost neznošen. Zofija mu je prigovarjala, češ, kaj bi sitnaril, saj ni on edini delavec v Ameriki, ki je brez dela — petnajst milijonov jih je že bilo! — in ne bi smel biti tako nataknen zaradi tega. Kaj zato, če ona dela? Mar ne delajo v tovarnah tudi druge žene — stotisoče žena — dočim njihovi možje čepe doma, dasi bi gotovo radi delali? Malo potrpežljivosti bi mu ne škodovali...

Nekoč pa so odpovedali živci tudi potrpežljivi Zofiji. Jakob, ki ga že tri tedne niso klicali k "Demokraciji", je bil nataknen kot gad v precepu ter stresal tega, da le kaj. Nobena reč mu ni bila pogodu. Vse je pregodrnjal. Vse preklel, celo svojo pipo, ki mu je nekaj nagajala.

Zofija, utrujena od deseturnega dela v tovarni, ga je nekaj časa mirno poslušala, potem pa jo je premagalo in je izbruhnila:

"Veš, Jakob, tega mi je dovolj, do grla in preko! Mar misliš, da je meni za vse? Glej, vsak dan, razen ob nedeljah, garam po deset ur v tovarni, da včasih ne vem, ali imam ogrožje iz kosti ali svinca, in vendar me ne siliš odgodrnjati! Čemu bi tudi godrnjal? Časi so taki, da ne gre drugače, kot da žene skrbimo za kruh, ki ga možje ne morejo preskrbeti, ker jim ne dajo dela! In nam ne kaže drugače kot molčati in potrpeti! In pri vsem tem mi nikdar ni bilo žal, da sem šla v tovarno, nasprotno, veselilo me je, da lahko pomagam, ko ti zaenkrat ne moreš. In z veseljem sem delala in prenašala svinčeno utrujenost v kosteh, celo smehljala sem se, da bi te moja utrujenost ne bolela,

ker vem, kako si občutljiv! Ti pa godrnjaš in godrnjaš, kakor da bi se tebi edinemu na vsem svetu godilo tako slabo... Veš, Jakob, to ni lepo..."

Jakob jo je nekaj časa debelo gledal, potem je njegov obraz zalila rdečica in molče je odšel ven. Tudi drugi dan zjutraj, ko ji je pripravil zajutrek in lunch, kakor navadno, je molčel. Zofija pa je bila žalostna.

Baš tisti dan pa je Jakob dobil pismo od Lucije Bevčeve iz Chicaga. Lucija je kmalu potem, ko je Jakob prišel v metropolo, z možem odkurila v Chicago ter tam vtonila v vele-mestnem vrtincu. Metropola jo je bila temeljito razočarala, prav tako kot Iskra, pa ji je obrnila hrbet.

"Vsa ta vaša čudna, zamotana in z osebnimi koristmi prepletena naprednost," je dejala, "ni vredna, da bi človek zaradi nje zapravil svoje zdravje in od narave dane darove! Dovolj mi je te neprijazne džungle, kjer so dobrodošli le plazilci! Jaz grem v svet, kjer je širše obzorje in več solnce!"

In je izginila in nihče ni vedel za pesnico, razen Jakoba, kateremu je še vedno pisala pisma.

Njena pisma so bila navadno dolga, mnogo je povedala v njih in tudi duhovita so bila. Jakob jih je čital z užitkom. Tudi to pot je bilo njeno pismo dolgo — saj mu ni pisala že tri mesece — in vsebovalo je med drugim tudi novico, da je neka ameriška literarna revija sprejela in priobčila dveje njenih pesmi ter izrekla željo, da bi jih Lucija kmalu poslala še kaj več.

"Tako, vidiš, Jakob, tuji spoštujejo človeka po njegovem delu, dočim imajo domačini zate samo prezirne poglede, opravljive jezike in kamenje. Dokler sem bila med rojaki, sem bila vedno odrišana in zapostavljena, kakor bi se bili bali, da jim ne bi (tistim, ki drže vajeti vseh barv naše 'metropole' v rokah) škodovala na ugledu, jih napravila s svojim delom manjše v očeh njihovih ovcje; priznanje za moje delo je bilo vražje malo in še tisto malo, kar ga je bilo, je prišlo od ljudi, kakor je bil pokojni Puc ali Ti. Tuji pa drugače; pismo polno laskave pohvale in priznanja so mi poslali ter me prosili, naj kmalu zopet kaj pošljem! In tudi čeden honorar sem dobila!"

Potem se je dotaknila Jakobovega neugodnega položaja. Izvedela je bila, kako grdo so ga odrinili od "Našega časa". "Drugača od takih karakterjev pač ne moreš pričakovati!" In Zofija hodi v tovarno; je vprašala. No, nič novega v današnjih časih. Tudi ona dela v tovarni za ženske obleke, naporno delo zaradi priganjstva in slab zaslužek, mož pa doma pospravlja in kuha... Ni dela. Nekaj časa se je hudo jezil in skoro ga ni bilo več moči prenašati, pa ga je nekajkrat spovedala in zdaj je zdrav. Uvidel je, da z glavo ne pride skozi zid. Če ni — ni.

Seveda, možkim ne prija nova vloga, se je smehljala v pismu Lucija. Navajeni so bili vedno paradirati kot 'glave' družine, vsemogočni patriarhi, od katerih je vse odvisno... Zdaj se je zasukalo in marsikateremu je težko pogoltniti grenke pilule... pa ne gre drugače... "Svet naj bi bili drugače vodili, s pametjo in srcem, saj so mu dovolj dolgo gospodarili, pa bi jim bilo vse današnje ponižanje prihranjeno!" je zaključila. "A vse kaže, da bo svet postal pripraven prostor za ljudi šele tedaj, kadar bodo ženske vzele vajeti v roke ter možkim zabile nekaj pameti v glavo..."

(Dalje prihodnjic.)

na isti oglaš, kakor vas, gospodična Breda; in ker mi ni prišlo na um, da utegne biti drugič drugače, sem se zelo začudil in sem že premišljal—ampak prav je bilo! Bodite zelo domači pri nas,— kaj ne? Morda najdete v tej starinski hiši kaj prijaznega, kar vas priklene in se vam omili... Vem, pustite ljudje smo mi tukajšnji—o, ne ugovarjajte!— in čudo ni; malokdaj stopa ženska noga po naših sobah, po hodnikih in po našem vrtu, ki pravi-te, da je tako silno lep. Izvolite?"

Breda ga je bila nehote prekinila z vprašanjem, zakaj da ni ma žene; nato je stresla z glavo, da se ji je obesil pramen izpod slavnika, ter je zardela, kajti začutila je, da je rekla nerodnost.

"O, mislim sem se že oženiti, enkrat... Ampak dolgo je od-tistihdob; Roman je bil takrat še zdrav," je vzdihnil tovarnar, s smešno otožnostjo na svetlem licu. "In potem—je vzel vrag vse skupaj!—K zjutru bo treba," se je spomnil, ko je pogledal na uro.

"Jutri, če hočete, torej lahko jezdiva na polje; ali ste še voljna, da pojedete z menoj?" je vprašal med hišnimi vrati.

Breda je bila vsa voljna in hvaležna; hudomušno se je nasmehnila lastni misli, da se veseli izprehoda in obenem tega, da pojde z njim...

"Kajti tu notri je vendarle preveč tiho in temno..." je rekla sama pri sebi na pragu obednice, kjer so se žarki prepirali z mrakom in ga še vedno niso bili pregnali, dasi je svetil že veliki dan.

Tovarnar je stopil tačas po brata; in ko se je prikazalo pred Bredo Romanovo lice, resno in s takimi ostrimi, svojimi gubami,—se je spomnila kakor nalašč:

"Tukaj torej, morda baš na tem stolu, je tista brazdovka ubila njegovega očeta..."

Kri ji je izginila z obraza; v težkem čustvu, brez jasne misli, je povsila glavo; in ko jo je ob Romanovem nagovoru dvignila, se je vprašala, če ni v očeh vse polno solz.

IV.

Jesen je že obirala vrt; na tr-tah, ki so stale tuintam, se je svetlikalo zelenkasto grozdje iz-med opaljenega listja. Zrak nad gredami je prihajal rezek in tem več je nosil neuslišlianega hrepenenja, čim revnejši je bil vorjav; "Zdaj se poslavljajo naši pevci," je dejala Breda gospodu Romanu, ko sta gledala iz ute na živo mejo, kjer se se zbirale poslednje jate pticv na odhod. Bilo je nekaj dni po njenem razgovoru z bratom; popoldansko solnce je poizkušalo svoj žalostni jesenski smeh, in slepec se je po obedu zahotelo vrta. Tovarnar jih je spremlil po stopnicah in čez dvorišče, vodeč brata za roko, a Breda je vzela s seboj knjigo, ki sta jo čitala tistikrat. Roman je čul, kako jo je položila na kamenito mizo; smehljaj mu je preletel obraz.

"Ali pravite, da bi brala? Nikarite, če ni vaša posebna in go-reča želja; midva sva vendar mo-drejša in se razgovarjava po lastnih mislih in se ne dolgoč-siva niti v trenutkih, ko molči-mu je bila osorna, starikava ma-demoiselle iz francoske Švice, ki je zdihovala ves božji dan po ženevskem jezeru in je čitala Romanu s čarobnim glasom plo-čevinaste ponvice. Dobil sem jo

FOR DEFENSE

BUY UNITED STATES SAVINGS BONDS AND STAMPS

va. Ako mi ne bi bil vaš mirni glas prijeten kakor zaokroženi valovi rahle, globlje podbe-res, zdi se mi, da bi mogla po-grešati besed."

"Tudi molk je včasih zanimiv," je rekla Breda tjevendan.

"Mislite?" se je oglašil slepec pomembno. "Sicer pa,—vaše be-sede me živo spominjajo nekega trenutka iz bujne, vseh pustolov-ščin polne zgodovine mojega prejšnjega življenja. Ako se ne motim, sva bila v temni beznici bogvekakšnega predmestja, jaz namreč in moj prijatelj, ter sva se prodirala s temnimi očmi in sva ves čas molčala, čeprav sva vedela obadva, da si morava po-vedati še tisti dan, vse kar je bi-lo v preteklosti, kar je v sedaj-njosti in karkoli kaniva za bodo-če dni. Že drugi mesec sva nam-reč prenašala skeleči sum, da lju-biva isto devico in da ne bo nih-če od naju radovoljno ponudil: odstopam!—Vi, gospodična, men-da ne veste, da so mladeniči v taknih mislih bolj ali manj kr-voločni?—Molčiva torej, dokler jaz ne prekinem grdega položaj-a:—Povej mi vendar kaj! O čem si razbijaš glavo?—In z glasom grobov se odzove tovariš:—Tudi reč, ki o nji molčiva, je dovolj za naju oba!—Stvar sama po sebi sicer ni dovtip; ali—bodisi v njegovem glasu, bodisi v mojem obrazu se je moralo pokazati ne-kaj smešnega: tisti trenutek sva udarila v kroh, in in jaz, ter sva se nato pomenila prijatelj-sko in spodobno, in sva vedela, da je bil naju sum, ki sva ga go-jila drug do drugega, krivičen in napačen."

"Čemu mi pripovedujete to zgodbo?" je vprašala s porednostjo. In brezobzirno je doda-la: "Če bi vedeli, kako lije po vrtu solnce, da so ga vsi pijani tistile rumeni helianti..."

"Pa zdaj jih že ni več mnogo, škoda," je rekel slepec mirno, "osipljejo se. Kaj še cvete? Žalostne astre in tiste lepe, polne krizanteme. Ah, poglejte, in tu-di rož še mora biti: ena vsaj, če ne več... Tam, vidite, gospodič-

na Breda: ali ne cvete tam ne-kje velika rdeča roža? Pokazal je z roko; dekle je pogledalo za njegovim ozkim prstom in je v resnici videlo rožo, kakršno je slepec opisal. Zavzela se je.

"Kako ste vedeli?"

"Po vonjavi... Ali je vi ne čutili?"

Breda je odkimala:

"Vonjavo čutim, ali po razno-vrstnem cvetju..."

In ta hip jo je prevzela strast-na želja, da bi se vsaj za minuto prekinil pogovor: samo toliko časa bi hotela imeti, da pomisli na-zaj, na tisti prizor pri današnjem zajutruku, ter še enkrat opoji v sebi zavest človeka z nepokvar-jenim zdravjem, opoji jo s tistim zmagoslavnim, prezirnim pomi-lovanjem, ki ga ima srce do vseh tujih in odtujenih nesrečnikov.

(Dalje prihodnjic.)

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shoda, vizitnice, častilke, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene smerne, unifikirano delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2857-58 S. LAWNDALE AVENUE CHICAGO, ILLINOIS
TEL. ROCKWELL 4804

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto za prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine ki oni naročniki. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlana \$6.00 za eno leto naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroška reči, da je list predrag za člana SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravnštvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravnštvu znižati datum za to vsoto naročniku.

Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado \$6.00	Za Ciceru in Chicago je \$7.50
1 tednik in 4.00	1 tednik in 6.50
2 tednika in 3.00	2 tednika in 5.10
3 tednike in 2.40	3 tednike in 3.95
4 tednike in 1.20	4 tednike in 2.70
5 tednikov in .nš	5 tednikov in 1.50

Za Evropo je \$8.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pismu in si naročite Prosveto. List, ki je vaša lastnina.

PROSVETA, SNPJ,
2857 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Priročeno polijam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime Čl. družina št.

Naslov

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledetih članov moje družine:

2) Čl. družina št.

3) Čl. družina št.

4) Čl. družina št.

5) Čl. družina št.

Mesto Država

Nov naročnik Star naročnik

HUMOR

Propast sveta

K slikarju Lenbachu je nekdo prišel mlad umetnik in mu pokazal svoje delo.

"To je moja najnovejša umetnina," je dejal. "Imenoval sem jo 'Propast sveta'."

Lenbach je nekaj časa sliko gledal.

"Res," je nazadnje rekel. "To je prava — katastrofa."

"Oh," je dejala Marica in srečno na objela Petra, "sedaj se bomo pa kmalu poročila. Mama je čisto na najini strani."

"Kako pa to veš?"

"Ej, slišala sem, kako je govarjala očetu, da naj te ne sodi po tvoji zunanosti."

"Zakaj si danes tako dolgo stal v družbi gospe Cigumigum?"

"Nisem mogel oditi. Če bi slišal, kaj je govorila o onj da mi, ki je pred menoj odšla, se tu di ti ne bi upal oditi."

Zabit za dva

— Gospod profesor, kaj je moj sin res tako slab dijak?

— Pa še kako, dragi gospod! Njegova zabitost bi zadostovala da bi padla dva dijaka.

Ribolov

Ribič: Že cele tri ure me opa-zujete. Zakaj še vi ne vzamete trnka in ne začnete loviti?

Gledalec: Jaz bi ne imel toliko potrpljenja.

Jo še pozna

— Gospa, prišla sem vprašat če rabite služkinjo.

— Obžalujem, imam že novo.

— Dobro, pa pridem jutri.

O oklepaju

Slavni violinist Salomons je poučeval angleškega kralja Jorija V. in nekoga dne mu je dejal:—Violinisti se dele v tri skupine: V prvi so taki, ki sploh ne znajo igrati, v drugo skupino spadajoči igrajo slabo, v tretjo pa so virtuozji. Vaše veličanstvo je že prišlo v drugo skupino.

Obsojenci

Vladimir Levatic

MLADA BREDA IN SLEPEC

(Nadaljevanje.)

"Nikakor," je izpregovorila, skorajda v zadregi, z izpremenjenim glasom. "Saj sem sama že tolikokrat ugibala... Siro-mak"—Pa kako—"se je spom-nila obenem, "slišala sem ven-dar, da bi moral otemneti tudi um, ako so ranjeni možgani? In vašem bratu se ne vidi nikoli, da bi bil drugače kakor mi osta-li, temveč tako modri, tako glo-boki so njegovi razgovori, tako cvetoci od samih lepih misli, in če je že nemara zmeta v njih, vendar pričajo o živem in krep-kem umu."

"Tako da ste opazovala?" je menil tovarnar in njegove oči so bile zvitne in zadovoljne v istem pogledu. "Res je, s takšno kaz-nijo mu je usoda prizanesla, le tuintam, le par stvari... Ena njih je njegova čudna mistika in filozofija. Prosim vas ali govori tako človek, zdrav na duhi in na telesu? V njem je moč, ki noče poginuti, dasi bi bilo boljše za nesrečnega, in ker bi se mo-rali ta moč in ta natura raztr-gati in izkraveti ob navadnem, takorekoč normalnem mišljenju ljudi, sta ga izpodrinili z drugim,

ki sta ga hranili v kali že kdove-kdaj za rezervo... S tem seve-da ne mislim višje sposobnosti, ki je obdarila njegove ostale, nepoškodovane čute, naprimer da razbira v koraku in v besedi nevmekaj vse o tistem, ki hodi in govori v njegovi bližini. Stav-il bi, da ima o vas docela ver-no sliko; pravil mi je on ve, da ste lepa in..."

"To ni res," se je uprla Breda s škrlatnim licem, napol vesela, napol nejevoljna, toda prepriča-na,—kakor bi bila vsaka ženska na njenem mestu,—da mora biti slepi Roman pri sijajnem zdravju svoje pameti, ako trdi takne reči.

"Kdo ve?" Tovarnar se je nasmehnil tiho in zamišljeno, s pogledom na njenih šolnicah, ki so se svetili s povsočnimi konci izpod obleke, ne ostri, temveč prijetno zaokroženi. In kakor da bi motril samega sebe od strani, se je natihem čudil, zakaj se mu zdi Bredin šolnicček ves druga-čen kakor kdovekateri drugi, obdarjen takorekoč s svojim posebnim prijetnim značajem in-nečim od tistega, kar je proroč-no in nedotakljivo odevalo njeno postavo vso od čela do tal.

"Iz prva," je nadaljeval čez minuto mehkih sanj, "sem bil zelo presenečen in skorajda v za-dregi, ko ste prišli v našo hišo. Prejšnja družabnica mojega bra-

ta je bila osorna, starikava ma-demoiselle iz francoske Švice, ki je zdihovala ves božji dan po ženevskem jezeru in je čitala Romanu s čarobnim glasom plo-čevinaste ponvice. Dobil sem jo

British Tanks for Russia

AT AN UNNAMED port somewhere in Russia, British-built tanks are unloaded to help the Russians maintain their surprising drive against the Nazis. A steady supply of these 23-ton monsters, which the British call "Matildas," and of lighter American equipment, has been credited by the Russians with having been an important factor in their recent successes.